

SOSYALİST SİSTEM DAĞILDI, ABD ESKİ HEGEMONYACI YAPISINI REFORME EDEREK YENİ DURUMA-YENİ KÜRESEL DÜNYAYA UYUM SAĞLAMAYA ÇALIŞIYOR, YA SEN AB, SEN NE GÜNLERE, KİMLERE KALDIN, NE OLACAK SENİN HALİN BÖYLE!

Münir Aktolga
Kasım 2012
www.aktolga.de

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	1
İKİ DÜNYA SİSTEMİ	5
SAVUNMA REFLEKSİ	6
SOĞUK SAVAŞ	6
YENİ ESKİNİN İÇİNDE GELİŞİR.....	7
“AVRUPA BİRLİĞİ” NEYİN ÇABASIYDI.....	8
KÜRESEL YENİDEN DOĞUM İÇİN BERLİN DUVARININ YIKILMASI YETMEZ.....	10
ULUS-DEVLET KABUĞU GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERDE DE ÇATLIYOR	13
„KÜRESEL DEMOKRATİK DEVRİM“, „GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER“ VE TÜRKİYE.....	14
KÜRESEL-TOPLUMSAL BİLEŞİK KAPLAR TEORİSİ.....	16
KÜRESELLEŞME-ÜRETİCİ GÜÇLERİN GELİŞMESİ-SINIF MÜCADELESİ.....	17
GELİŞMİŞ KAPİTALİST ÜLKELER NE YAPACAK.....	20
İŞTE TAM BU NOKTADA BİRAZ DURALIM!..	21
KÜRESELLEŞMENİN ÖTESİ.....	24
YENİ TİP TEKELLER, BİLGİ TEKELLERİ OLUŞABİLİR Mİ	24
GERİYE TEK BİR YOL KALİYOR:BİLGİ TOPLUMU	25
SONUÇ: EVET, TEKRAR BUGÜNE VE AB'YE DÖNERSEK!.....	25

GİRİŞ

“Avrupa Komisyonu’nun Türkiye’ye ilişkin 2012 İlerleme Raporu 10 Ekim’de açıklandı¹. Açıklanan rapor hem AB Bakanlığı hem de Dışişleri Bakanlığı’nca tepkiyle karşılandı.. Yabancı medyada raporun Avrupa Birliği’nin verdiği en sert rapor olduğu ifadeleri yer aldı. Wall Street Journal, ‘Türkiye’nin AB Giriş Müzakereleri Çıkamazda’ başlıklı haberinde, AB’nin, iki yıldan daha fazla bir süredir hız kaybeden üyelik müzakerelerinin hemen başlamasına ilişkin çok az umut verdiği değerlendirmesini yaptı. İngiliz Financial Times gazetesi, AB’nin 2012 İlerleme Raporu’nda Türkiye’yi basın özgürlüğü, tutuklu gazeteciler, internet sitelerinin kapatılması ve hukukun üstünlüğü konusundaki kaygıların giderilmesinde başarısız olunması konularında sert bir şekilde eleştirdiğini ifade etti”..

¹ Özge Mumcu, Araştırmacı, Hukuk Çalışmaları Enstitüsü Avrupa Komisyonu’nun Türkiye’ye İlişkin 2012 İlerleme Raporu

Bu konuda çıkan haberleri daha fazla uzatmak istemiyorum. Olay son günlerde yeterince tartışıldı basında. Kimileri, “AB Türkiye’yi azarladı” diye zil takıp oynarken, kimileri de “Türkiye’ye haksızlık yapıldığını, son yıllarda ileriye doğru atılan adımların görmezlikten gelindiğini” yeteri kadar yazıp çizdiler..İşin bu yanına daha sonra tekrar döneceğiz.

Ama, AB’ye ilişkin olarak sorun sadece bu değil. Yani sadece AB Türkiye ilişkileri değil gündemde olan. Bir de AB’nin her geçen gün daha da derinleşen “ekonomik kriz” sorunu var ortada. Yunanistan’ın durumu belli, hergün, battı batacak haberlerine yenileri ekleniyor basında. İspanya’da işsizlik oranı %25’i bulmuş, Portekiz desen o da öyle. İtalya ise sallanıyor! Orta Avrupa ülkelerinin durumunu zaten hiç sormayın, içler acısı! Bu durumda ne kalıyor geriye, bir Fransa bir de Almanya mı (eğer İngiltere’yi bir yana koyarsak tabii, onun da durumu hiç iyi değil ya!!). Konu bu noktaya gelince bazıları diyorlar ki, “AB bir medeniyet projesidir, bakmayın siz ekonomik krize falan, bunlar hep gelir geçer. Bu nedenle, AB komiserleri ne diyorlarsa doğru olan odur, onu yapın. Türkiye öyle fazla kendine güvenmesin ve AB’nin sözünden çıkmasın”!..Ne dersiniz, durum gerçekten böyle mi acaba? Yoksa olay daha mı karmaşık?.

Sahiden, ne oluyor bu AB’ye? Daha yakın zamana kadar “ulus devletlerin yok oluşuna”-“globalleşme sürecine örnek” olarak gösterilen, “insanlığın en gelişmiş medeniyet projesi” olarak tanımlanan AB’ye ne oluyor? Dünyanın her yerinden insanların iş bularak çalışmak-zenginleşmek, refahtan pay almak için akın akın göç etmek istedikleri o AB’ye neler oluyor?

Darbelere-darbeciliğe karşı Türkiye’deki demokratikleşme sürecini destekleyen, Ergenekon, Balyoz davalarının açılmasını alkışlayan, bu konularda Türkiye’ye- hükümete-adalet sistemine övgüler düzen AB ne oldu da şimdi başka telden çalmaya-Ergenekoncuların ulusalcıların ağızıyla konuşmaya başladı!. Şu laflara bakın bir hele, boşuna AB’den övgüyle sözetmeye başlamadı ulusalcılar!! “Türkiye’de gazeteciler tutuklanıyormuşta”..basın özgürlüğü falan diye birşey kalmamışta” (burada kastedilen “gazetecilerin” Ergenekon, Balyoz ve KCK Davalarından tutuklu olan “gazeteciler” olduğunu unutmayın)! Türkiye neredeyse bir açık hapisane haline geliyormuşta!..Hani bu lafları duyan da, ateş olmayan yerden duman çıkmaz hesabı, gerçekten ne oluyoruz, yoksa “vesayet düzeni”, “askeri dikta” falan derken şimdi de “sivil diktaya” doğru mu gidiyoruz der! Nedir bu işin sırrı dersiniz?

En başta “yeni bir anayasa” olmak üzere daha halâ birçok eksiklikleri olduğu doğru Türkiye’nin. Ama, soruyorum ben şimdi size, geride kalan süreç içinde Türkiye hep ileriye doğru mu gitti, yoksa süreç tersine doğru mu işliyor? Elinizi vicdanınıza koyun ve cevap verin! İsterseniz, daha ötesini bir yana bırakarak son günlerin şu yeni anayasa yapma tartışmalarını ele alalım: Yeni, daha demokratik bir anayasanın yapılmasını engelleyen kim, kimler bugün Türkiye’de? “Vatandaşlık” konusunun etnik zeminin ötesinde ele alınmasını-anayasal vatandaşlık zeminine taşınmasını istemeyenler kimler? Yeni anayasada “Türk vatandaşlığı” kavramının yerine “anayasal vatandaşlık-Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı” kavramının yer almasını öneren AK Parti’ye karşı “bunlar ülkeyi bölmek istiyorlar” diye karşı çıkanlar kimler?² Peki, AK Parti’nin, mevcut anayasanın “Türkçeden başka bir anadilde eğitim yapılmasını” yasaklayan 42.Maddesinin ortadan kaldırılması, böyle bir maddenin yeni anayasada hiç yer almaması önerisine karşı çıkanlar kimler?³ Bırakınız özerkliği-federasyonu bir yana, “yerel yönetimlerin güçlendirilmesi” konusunda atılan basit bir adımı bile-yeni yasadan bahsediyorum- “ülkeyi federasyona götüreceğiz” diyerek karşı çıkanlar kimler?⁴.

² Çok ilginç, sadece MHP ve CHP karşı çıkmıyorlar bu öneriye, öneriyi en başta desteklemesi gereken BDP de karşı!

³ Benim kanaatim şu: AK Parti önce bu 42.Maddenin yeni anayasada yer almasını engelleyecek, sonra da bir yasa çıkararak eğitim konusunu zaten “güçlendirilmiş olan yerel yönetimlerin” yetki alanına bırakıp sorunun bu şekilde tereyağından kıl çeker gibi kendiliğinden çözülmesini sağlayacak!

⁴ Ne kadar ilginç değil mi, CHP ve MHP’yle beraber BDP de karşı çıkıyor bu yasaya!

Daha yakın zamana kadar Kürt-kürtçe kelimelerinin bile telaffuz edilemediği bir ülkede bugün Kürtçe seçmeli ders olarak okutuluyor okullarda. Haberi var mı acaba bundan AB'nin. Hertürlü Kürtçe basın yayın faaliyetinin-kültürel etkinliğin serbest olduğundan, federasyondan özerkliğe kadar bütün talepleri legal bir ortamda savunabilmenin, bütün bu talepleri programına alarak siyaset yapabilmenin-siyasi parti kurarak iktidar mücadelesi yapabilmenin serbest olduğundan haberi var mı?⁵ Ama nedense bu konulara hiç değinilmiyor AB raporunda. Neymiş efendim, Türkiye'de basın özgürlüğü yokmuşta, gazeteciler hapisanelere tıkılıyormuşta!.. Ergenekon, Balyoz ve KCK Davalarından tutuklu gazeteciler bahane edilerek veryansın ediyorlar Türkiye'ye! İnsaf! Hergün birsürü insan öldürülüyor bu ülkede, okullar yakılıyor-bombalanıyor, öğretmenler kaçırılıyor..bunlardan haberi yok mu o AB Raportörlerinin!..Silaha, zora başvurmayı açıkça-ikna edici bir dille bir türlü lanetliyemiyorlar neden acaba! Hep kaçak dövüşüyorlar ve "demokrat" maskesinin arkasına saklanıyorlar bu konularda!..Bu mudur özgürlükçülük, hangi Kopenhag Kriterinde var adam öldürmek, okul yakmak!..Niye çıt yok bu konularda!..Barışçı siyasal mücadeleyi savunsanıza açıkça, teröre, silaha başvurmayı inanarak lanetlesenize!..Kimi kandırıyorsunuz siz Allah aşkına! Yoksa, düşmanımın düşmanı dostumdur, müttefikimdir demeye mi başladınız sizde!

Ne dersiniz, yoksa AB de-"solcu liberaller" gibi- Türkiye'de olup bitenleri bir "cami-kışla çatışması"-ya da etnik bir çatışma- olarak mı görmeye başladı! Etnik milliyetçiliği, bu zeminde yürütülen silahlı mücadeleyi bir "özgürlük savaşı" olarak mı görüyor artık onlar da? Bu yüzden mi, bir zamanlar "kışla egemenliğine karşı Türkiye'yi desteklerken" şimdi de-"solcu liberallerin deyişiyile- "dinci faşist sivil diktaya" karşı "demokratik uyarı görevlerini" yerine getirmeye başladılar!! Bu yüzden mi el altından-sessiz kalarak terörü destekliyorlar!..Düşmanımın düşmanı dostumdur ha!..Virüs sizi de mi etki alanı içine aldı? Yahu ne istiyorsunuz şu Türkiye'den! Azıcık eti budu canlandı diye kıskançlığınızdan ne yapacağınızı şaşırınız! Tekere taş koymak için elinizden gelen herşeyi yapıyorsunuz utanmadan!..

Bu çalışmanın konusu AB, AB nedir, ne zaman-nasıl kurulmuş-ortaya çıkmıştır, bugünkü problemlerin tarihsel kökleri nerelere kadar uzanmaktadır bunları ele alacağız yazıda. Bu nedenle, Osmanlı'dan bu yana "batılılaşma" adı altında gerçekleştirilmeye çalışılan kültür ihtilalini, bu sürecin ürünü olarak ortaya çıkan ve kendisinde toplumu yukardan aşağıya doğru değiştirme misyonunu gören-pozitivist "aydınları" bir tarafa bırakıyoruz. Çünkü, ancak orada-yani "Bati"da ne olup bittiğini iyi kavrarsak onların içerdeki uzantılarını da süreç içindeki yerlerine doğru olarak oturtabiliriz diye düşünüyorum.

Söze başlarken altını çizmek istediğim bir nokta daha var: Evet, bu çalışma boyunca bütün boyutlarıyla AB olayını ele almaya çalışıyoruz. Yeri geliyor AB şöyledir, böyledir diyoruz, onu eleştiriyoruz..Peki, bütün bunlardan bu ülkenin demokrat insanlarının bundan böyle AB'ye karşı çıkmaları gerektiği sonucunu mu çıkarmak gerekecektir? Ya da en azından, süreç artık bu yöne doğru mu gelişmektedir!! Aman ha sakın! Hayır, elbetteki hayır! Türkiye sonuna kadar AB'ye katılım için mücadele etmeli diye düşünüyorum ben. Hem de, almayacaklarını bildiği halde, buna hiç aldırmadan! Çünkü bu süreç Türkiye'nin lehine işliyor. Hatta onlar bütün kapıları kapasalar bile Türkiye gene de bacadan içeriye girmeye çalışmalıdır. Hem de, bütün o Kopenhag İlkeleri'ne sahip çıkarak, bütün o "medeniyet projelerine" sahip çıkarak!..

Şunu hiç unutmayalım: Nasıl ki Türkiye'de pozitivistimin etki alanında olan aydınlar içinde yaşadıkları toplumu Batı'yı örnek alarak kavramaya çalışıyorlarsa, aynı şekilde Batı'da da aydınlar-en azından, bir kısım aydınlar diyelim- Türkiye'ye baktıkları zaman onu kendi tarihsel gelişme süreçleri modeli içinde bir yere oturtarak kavramaya çalışırlar. Bu yüzden de

⁵ Bence en kısa zamanda ayrılma hakkı da serbestçe tartışılabilir, hatta bu konuyu programına alan siyasi partiler de kurulabilir. Çıksın ortaya kim ne istiyorsa..Neden korkuluyor ki..Hatta daha da öteye, şeriat isteyen varsa onlar da açıkça bu taleplerini öne sürerek siyaset yapabilmeliler diyorum ben..Teröre ve şiddete başvurmamak kaydıyla tabii!..

tabi iyi niyetli oldukları halde yanlış sonuçlara varırlar. Bu nedenle, bıkmadan usanmadan bu insanlara kendimizi anlatmaya çalışmamız lazım.

Burada hemen başımdan geçen bir anıyı paylaşayım sizinle: Otuz iki yıldır Almanya'da yaşıyorum . Bir hafta öncesine kadar da son yirmi yıldır bir dönerci büfesini işletmeye çalıştım! Yakınlardaki bir büroda çalışan mühendis-Alman bir müşterim vardı. İş icabı sık sık Türkiye'ye gidip geldiği için bana hep sorular sorar benimle tartışmaktan ayrıca bir zevk alırdı. Çoğu konuda da anlaşamazdık tabi! Çünkü onun gözünde Türkiye'de aydınlanmayı-burjuva devrimini temsil edenler Kemalistler-ve bugün bu geleneğin uzantısı olan unsurlardı. Bense yıllardır ona bunun böyle olmadığını, bizde herşeyin tersine olduğunu falan anlatmaya çalışırdım. Uzun zaman hep böyle geçti..

Sanırım, anayasa değişikliği konusundaki 2011 Referandumu sırasındaydı, birgün öğlen gene yemeğe geldiğinde, daha yemeğini bile sipariş etmeden direkt yanıma gelerek, "şimdi çözdüm problemi, Türkiye gerçekten farklı bir ülkeymiş, sen haklı çıktın; ama müthiş birşey Batı'lı bir aydınının Türkiye'yi Türkiye tarihini ve tabi bu tarihin içinden çıkıp gelen bugünkü Türkiye'yi kavraması gerçekten çok zor" deyiverdi!..

Yani demek istiyorum ki, Kültür ihtilali denilen olayın daima iki boyutu vardır. Biz şimdiye kadar hep bunun muhatabı olanların-yani sürecin içerdeki ürünlerinin üzerinde durduk. Ama bir de olayın kaynağında bulunanlar, ihraç malı olarak pazarlanan o kültürü üretenler-Batı'lı aydınlar-var. Bunların bilinçleri de kendi varoluş koşulları içinde oluşmuş. Yani bunlar da tarihsel gelişim olayını kendi tarihlerini model olarak alarak kavramaya alışmışlar. Başka türlü ne yapabilirlerdi ki. O ana kadar oluşan kültürel bilgi temelleri böyle olduğu için farkında olmadan bunu temel alarak düşünmeye alışmışlar onlar da. Üstelik, bütün o sömürgecilik sürecini falan da düşünürseniz, bu şekilde düşünmek onlar için elverişli olduğundan şimdiye kadar bu düşünce geleneğini-alışkanlığını değiştirme gereğini de duymamışlar hiç. Ama bugün artık bu insanlar da bir arayış içindeler. Çünkü kafalarındaki düşünce kalıplarının hayatın gerçekleriyle uyuşmadığını görüyorlar onlar da. Bu nedenle, bıkmadan usanmadan kendimizi bu insanlara anlatmak durumundayız. Evet, "solcu liberallerin" ve Kemalistlerin ortaya koyduğu Türkiye tablosunu kavramak çok daha kolay onlar için. Bu yüzden de onların yazdıklarını-konuştuklarını falan izleyerek Türkiye'yi anlama konusunda kolaycılığa kaçıyorlar halâ; ama şunu da unutmamalı ki bu sürecin sonuna geldik artık. Çünkü onlara anlatılan "kışla-cami" hikâyeleriyle hayatın gerçeklerin birbirine uymadığını onlar da görmeye başladılar artık..

Lafı daha fazla uzatmadan biz şimdi önce şu AB nedir onu bir görelim isterseniz. Aslında bu konuyu çok önce (2005'te yayınlanan 5. Çalışma'da⁶) ele almıştık. Hatırlarsanız o zamanlar daha AB ile balayı yaşıyordu Türkiye'de. Arkasına AB rüzgarını da alan AK Parti darbecilere-ittihatçı cepheye karşı doludizgin ilerliyordu. Başta Taraf Gazetesi olmak üzere bütün o "solcu liberaller" falan da destekliyordardı bu süreci. Ben de destekliyordum tabi. Ama bu yazıya başlarken AB konusunda daha önce neler yazmışım diye baktığım zaman gördüm ki benim o zamanki desteğim tamamen bilinçli ve farklı bir destekmiş! Yani ben daha o zamanlar bazıları gibi öyle AB hayranlığıyla falan değil- AB yi doğru olarak yerine oturarak yola çıkmışım!.

Aşağıdaki satırlar bu sitede yedi yıl önce yayınlanan 5.Çalışma'dan, bir de siz okuyun bakalım bana hak verecek misiniz, sonra tekrar günümüze döneceğiz:

⁶ „Bilişsel Tarih ve Toplum Bilimlerinin Esasları“, www.aktolga.de 5. Çalışma

İKİ DÜNYA SİSTEMİ

Sosyalist Sistemin doğuşuyla birlikte dünyanın ikiye bölünmesi olayı çok şeyi değiştirmişti. Bu olay, kapitalist ülkeler açısından dünya pazarlarının bölünmesinin, daralmasının çok daha ötesinde bir anlama sahipti. Sorun herşeyden önce bir varoluş-yaşamı devam ettirebilme sorunuymdu. Şakası yoktu bu işin! Kapitalizm, dışardan “dünya sosyalist sistemi” tarafından, içerden de işçi sınıfı hareketi tarafından kısaç altına alınmıştı. Dünya pazarlarını paylaşmak için birbirleriyle didişip duran kapitalistler can telâşına düşmüşler, elde olanları da kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalmışlardı.

Dünya, ikiye bölünmeden önce, bir ülkeler topluluğuydu. Her ülke kendisi için vardı. Ülkeler arasındaki ilişkilerin hiçbir kuralı yoktu. Bu ilişkileri belirleyen tek faktör çıkar ilişkisi, güç-kuvvet dengesiydi. Her ülke kendi çıkarı üzerine oluşturduğu politikalarını sahip olduğu güç-kuvvet oranında etkili kılabilirdi. Ve hiçbir denge-ittifak kalıcı değildi. Bugün böyleydi, yarın başka türlü olabilirdi. Herkes birbirinin açığını, zayıf noktasını gözetiyor, bulduğu anda da hiç gözünün yaşına bakmadan darbeyi indiriveriyordu! Evet, büyük kapitalist ülkelerin nüfuz bölgelerini koruyan kalın duvarlar vardı ve bu duvarlar tekelci ulus devletin güvencesi altındaydı. Altındaydı ama, günü geldiği zaman kapitalizmin eşitsiz gelişme kanunu bu duvarları bile hükümsüz kılıveriyordu. Bugün zayıf denilen bir ülke bir de bakıyordun on-onbeş yıl sonra mevcut dengelere meydan okuyabiliyordu. Almanya ve Japonya örneklerinde olduğu gibi...

Yukarda, “dünya ikiye bölünürince çok şey değişti” demiştik. En önemli değişiklik, ortaya İki dünya sisteminin çıkışı oldu. Bu durumda, dünün can düşmanı kapitalist ülkeler, Sovyetlerin başı çektiği “Dünya Sosyalist Sistemi’ne” karşı ABD’nin liderliği altında biraraya gelmek zorunda kalıyorlardı. Nükleer silahların bulunuşunu, ve her iki tarafın tepeden tırnağa bu silahlarla donanmış olduğunu da buna eklersek, ortaya çıkan tabloyu şöyle özetleyebiliriz:

1-Nükleer silah dengesi, iki sistem arasında çıkması muhtemel bir savaşı engelliyordu. Çünkü, her iki taraf da biliyordu ki, böyle bir savaş sadece karşı tarafın değil, her iki tarafın da, hatta yeryüzündeki bütün insanların yok olması anlamına gelecekti.

2-Sosyalist sistem karşısında ABD’nin liderliği-koruyucu şemsiyesi altında toplanan kapitalist ülkelerin, dünyayı yeniden paylaşmak için, eskiden olduğu gibi, birbirleriyle savaşmaları olanaksız hale gelmişti. Çünkü, böyle bir durumda, dışardan sosyalist sistem, içerden de işçi sınıfı hareketi tarafından kuşatılmış olan kapitalist sistem tamamen çöküşe gidebilirdi. “Zincirin halkaları zayıflayınca” başlarına nelerin gelebileceğini görmüştü kapitalistler!

3-İki sistem arasındaki çelişkiden yararlanan sömürge ve yarı sömürge birçok ülke, sırtını sosyalist sisteme dayayarak “kurtuluş savaşına” başlamış, ya da “bağımsızlığını” ilân etmişti⁷. Yani, tek el egemenliğinin hüküm sürdüğü eski nüfuz bölgeleri de tek tek elden çıkmaya başlamıştı. Ve işin ilginç yanı da, buna karşı durmanın, bu süreci durdurmanın mümkün olmamasıydı. Vietnam savaşı, dünya kapitalist sisteminin lideri, dünyanın en büyük askeri gücü bile olsa, artık bu süreci durdurmaya kimsenin gücünün yetmeyeceğini gösteriyordu.

Daha ileri gitmeden önce burada hemen bir parantez açmak istiyorum.

⁷ Bu „Kurtuluş Savaşlarının“-„bağımsızlık mücadelelerinin“ çoğunun „kurtuluşla“, ya da „bağımsızlıkla“ falan alakasının olmadığını, bunların, sosyalist sistemin etkisiyle yukardan aşağıya doğru gerçekleşen ideoloji ihracına bağlı olarak ortaya çıkan pozitivist birer toplum mühendisliği harikası olduklarını biliyoruz! Ama şu an konumuz bu olmadığı için işin bu yanını bir tarafa bırakıyoruz! Sanıyorum bundan sonraki çalışmada bu pozitivism-ideolojik devrim konusunu daha detaylı olarak ele almaya çalışacağım..

SAVUNMA REFLEKSİ

Varoluş sürecinin, çevrenin-dış dünyanın- etkilerini (madde-enerji-informasyon olarak) değerlendirip-işleyerek, çevreyi-dış dünyayı- etkileyecek bir çıktı-output oluşturma süreci olduğunu daha önce görmüştük⁸. Bu sürecin iki boyutu vardır. Birincisi, çevreyle olan ilişkide mevcut durumu korumaktır. İkincisi de, her seferinde, bu “ilk durumdan” itibaren gene çevreyle etkileşerek kendini üretmek. Bütün canlıların çevreyle olan ilişkileri bu esasa dayanır. Eğer bir canlı (bu tek bir hücre, ya da çok hücreli bir organizma, veya bir toplum da olabilir) çevreyle olan ilişkilerinde kendini güvende hissetmiyorsa, yani, ekstra bir çaba sarfetmeden mevcut durumunu koruyamıyorsa, ya da, objektif nedenlere dayanarak içinde böyle bir endişesi varsa (korku), bu onun bütün diğer ilişkilerini-etkileşimlerini de etkiler ve ön plana çıkar. **Öyle olur ki, bu sorunun-güvenlik-varoluş sorununun çözülmesi için harcanılan çabalar bütün diğer çabaları da belirleyici hale gelir. Çünkü, ancak belirli bir “varoluş zemini”, yani bir denge durumu varsa varolmaya devam etmek-kendini üretmek mümkündür. Varoluşun bu önkoşulu bütün canlılarda savunma refleksi diyebileceğimiz bilinçdışı bir mekanizmaya bağlanmıştır.** Bu konuyu da İkinci ve Altıncı çalışmalarda ayrıntılı olarak inceledik⁹.

SOĞUK SAVAŞ

İşte, dünyanın ikiye ayrılmasından sonraki dönemde, bu savunma-güvenlik sorunu, birbirinin can düşmanı iki sistem arasındaki ilişkileri olduğu kadar, her iki sistemin kendi içindeki ilişkileri de etkileyen en önemli unsur haline geldi.

Eskiden dünyayı kendi aralarında paylaşmak için birbirleriyle savaşan kapitalist ülkeler bu lükse sahip değillerdi artık! Peki ne olacaktı şimdi? Savaş, öyle iş olsun diye yapılan bir şey değildi ki! Tekel egemenliğini gerçekleştirmenin kaçınılmaz biçimiydi. Savaş olmadan, dünyayı yeniden paylaşma olanağı olmadan tekel egemenliğini sürdürmek de mümkün değildi (bu noktanın altını çiziyorum).

Lâfi hiç uzatmayalım: Dünyanın ikiye bölünmesi ve iki dünya sistemi arasındaki nükleer denge, “soğuk savaş” adı verilen yeni bir savaş biçimini yaratırken; bu koşullar, kapitalist ülkeler arasındaki ilişkileri de etkileyerek, bu ilişkilerde sonu savaşa kadar giden tekelci rekabetin yerine, güvenlik sorunu çıkarmaksızın usul usul üretici güçleri geliştirerek el altından sürdürülen bir rekabetin ortaya çıkmasına neden oldu.

Soğuk savaşın ne anlama geldiği açıktı. İki sistem arasında, hayatın her alanında, ilân edilmemiş bir savaş, amansız bir mücadeleydi bu. Herkes bir tek şeyi düşünüyordu, bu savaş eninde sonunda iki sistemden birinin galibiyetiyle sona erecekti; belirleyici olan, iki dünya sistemi arasındaki çelişkiydi ve dünyanın kaderi de bu savaştan hangi tarafın galip geleceğine bağlıydı. Bu nedenle, bütün dikkatler bu mücadeleye yöneldiği için, kimse kapitalist ülkelerin kendi aralarındaki ilişkilere dikkat etmedi (en azından bu ilişkiler-çelişkiler-ön plana çıkarılmadı); hiç kimse, bu gerginliğin-çatışma ortamının içinde usul usul başka bir dünyanın, yeni-küresel bir dünya sisteminin gelişmekte olduğunu göremedi. Öyle ki, duvarlar yıkılıp da soğuk savaş-ve sosyalist sistem- sona erdikten sonra bile, ortaya çıkan bu yeni dünya sisteminin ne olduğunu kimse anlayamadı. Herkes sandı ki, ABD egemenliğindeki dünya kapitalist sistemi soğuk savaştan galip çıktı ve dünya da, ABD'nin liderliğinde “tek kutuplu” bir dünya haline geldi! Adına “globalizm” denilen “yeni dünya düzeninden” anlaşılan bu oldu!..

⁸ Bak, “Varoluşun Genel İzafiyet Teorisi-Herşeyin Teorisi” www.aktolga.de 4. Çalışma

⁹ www.aktolga.de 2. ve 6. Çalışmalar...

YENİ ESKİNİN İÇİNDE GELİŞİR

Devam ediyoruz: Dünya ikiye bölünüp de, iki dünya arasındaki ilişkileri belirleyen temel unsur soğuk savaş haline geldikten sonra, kapitalist dünyanın kendi içindeki ilişkilerin de değişmeye başladığını söyledik. Ama, kapitalist dünya içindeki değişme sadece kapitalist ülkeler arasındaki ilişkilerle sınırlı kalmadı. Kayıtsız şartsız tekel egemenliğine dayanan eski tekeli kapitalizmin-emperyalizmin kendisi de değişmeye başladı. Çevrenin-dış dünyanın değişmesi, eski biçimiyle tekeli kapitalizmin varoluş koşullarını da yok etmişti. Dünyanın ikiye bölünmesi bunun için bir milad olmuştu adeta. Tekeli kapitalizmin, yeni koşullarda daha önceki varoluş biçimini gerçekleştirilmesi-üretmesi artık mümkün değildi.

Peki değişen ne idi? Büyük kapitalist ülkeler yerli yerinde duruyordu. Finans kapital de duruyordu ortada! Değişen ne olmuştu? Değişen şu oldu: Eskiden tekel+ulus devlet bir bütündü. Egemenlik alanını genişletmek için bu ikili bir bütün olarak hareket ediyorlardı. Ulus devletin açtığı güvenli yolda yürüyerek dünya pazarlarını istilâ ediyordu finans kapital. Ve bu da, aynı hedefi güden, herbiri diğerlerinin aleyhine olarak kendi nüfuz bölgesini genişletmek isteyen emperyalist ülkeler arasındaki çelişkileri ön plana çıkarıyordu. Ancak bu sürecin ve bu sürece yön veren çelişkilerin yeni dönemde, yani ikiye bölünmüş dünya ortamında da eskiden olduğu gibi aynen sürmesi artık mümkün değildi. Çünkü bu, bütün bir insanlığı topyekün yok oluştüretilirdi. İş bu noktaya gelince, durum, bütün diğer yasaların üstünde olan yaşamı devam ettirme yasası (survive-überleben) açısından devam ettirilemez hale gelince, finans kapital yavaş yavaş ulus devlet yükünü sırtından atmaya, dünya pazarlarına yayılmanın daha başka-barışçı yollarını aramaya başladı.

Ama ne olabilirdi bu “yeni-barışçı yollar”:

Bir malı daha iyi kalitede, daha ucuza imal ederek rekabet etmek ve bu şekilde, daha çok satarak, dünya pazarlarında daha çok yer kapmak!

İşte, yeni dönemin, “soğuk savaş” döneminin, atom bombasından daha güçlü, en önemli “silâhi” bu oldu! Öyle bir silâhi ki bu, hem sosyalist sisteme karşı, hem de kapitalist ülkelerin kendi aralarındaki rekabette birbirlerine karşı etkiliydi; üstelikte, hiçbir kullanma riski taşııyordu!...

Ama bu yeni birşey değildi ki! Eski “serbest rekabetçi” dönemin yöntemi (“işletme sistemi”) değil miydi bu! Tekellerin çoktan tarihin çöp sepetine attıkları eski “serbest rekabet” silâhi değil miydi! Kapitalizmin gelişmesi, üretimin yoğunlaşması tekelleri yaratarak serbest rekabetin eski varoluş felsefesini inkâr etmesine yol açmamış mıydı? Serbest rekabetin, üretimin yoğunlaşmasının sonucu olarak doğan tekel ise egemenlik demektir. İstedigin malı, istediğin fiyata satabilmek demektir. Kapitalizm için önemli olan azami kâr’ı elde edebilmektir. Dün bunu serbest rekabetle, üretici güçleri geliştirerek elde ederken, bugün tekel egemenliğiyle elde ediyordu.

İşte, dünya ikiye bölünüp de, artık ulus devletle birlikte nüfuz bölgeleri yaratarak dünya pazarlarında daha çok yer kapma yöntemi imkânsız hale gelince, yani tekeli kapitalist işletme sistemi azami kâr elde etmek için elverişli olmaktan çıkınca, sırtında yumurta küfesi olmayan finans kapital, hiç düşünmeden bu sefer de ulus devleti sırtından atıverdi ve tekrar yeni gövdeye eski silâhlarını kuşanmaya başladı! Önemli olan ne işletme sistemiydi, ne de ulus devlet, önemli olan azami kâr’ı elde edebilmektir; yeni koşullara uyum sağlayarak, eskiden olduğu gibi tekrar daha ucuza ve daha iyi kalitede mallar üretmeye, dünya pazarlarında bu yöntemle yer kapmaya yoğunlaştı. Yeni koşullar altında bu yöntem onun hareket kabiliyetini çok daha fazla arttırıyordu.

Bu türden bir rekabetin, yani ulus devlet gücüne dayanmadan yürütülen bir rekabetin silahlı-sıcak savaflara yol açması, ve esas düşman olan sosyalist sistemin karşısında güvenlik zaafına neden olması riski de yoktu! Müthiş birşeydi bu! İşte, ikiye bölünmüş dünyada, soğuk savaş devam ederken yeni-küresel dünya sisteminin tohumu ana rahmine böyle düştü. Ve kimse farkına varmadan, usul usul böyle gelişmeye başladı orada.

“AVRUPA BİRLİĞİ” NEYİN ÇABASIYDI

Örneğin, Avrupa Birliği'ni ele alalım, neyin çabasıydı bu girişim? Hep dendi ki, “Avrupa Birliği bir medeniyet projesidir”; demokrasi, insan hakları yolunda insanlığın kazanımlarının ürünüdür. Ve de, küresel yeni dünya düzenine geçerken, “ulus devletlerin sona erişti olayının en açık göstergesidir”. Doğrularla yanlışların içiçe olduğu, tamamen mekanik bir açıklama bu!

Birinci cümle doğru. Avrupa Birliği elbette ki bir medeniyet-bir yaşam tarzı projesidir. Yaşam tarzını belirleyen ise üretim biçimi, yani “işletme sistemi”dir. Demokrasi, insan hakları ve serbest rekabet de bu serbest rekabetçi kapitalist işletme sisteminin ürünü olan kapitalist yaşam tarzının unsurlarıdır. Bu açıdan AB projesi, Avrupalı ulus devletlerin kendi içlerinde serbest rekabetçi işletme sistemini yeniden yürürlüğe koyarak, soğuk savaş sonrası mevcut duruma bir çözüm getirme arayışlarıdır. **Ama AB olayını kavramak için bu yeterli değildir. Avrupa Birliği, aynı zamanda, soğuk savaş döneminde, ikiye bölünmüş bir dünya ortamında, ABD'nin başı çektiği kapitalist sistem içinde kalan Avrupa'lı kapitalist ülkelerin (ulus devletlerin) içinde buldukları açmazı çözmeye çabalarıdır da. Serbest rekabetçi işletme sistemiyle ulus devleti bütünleştirerek bir taşla birkaç kuş birden vurma çabasıdır. Bırakınız “ulus devletlerin gönüllü olarak kendilerini yok edecek bir oluşumu yaratmalarını” bir yana, (sürecin bu yönde gelişeceğinin o zaman farkında değildi kimse), tam tersine, bir açıdan AB, Avrupalı ulus devletlerin yok olmamak için, mevcut problemler karşısında kendi varlıklarını daha güçlü bir Birlik çatısı altında daha etkin hale getirebilme çabalarıdır.¹⁰ Bir yanıla, dünya kapitalist sisteminin başını çeken ABD'ye karşı, “ona karşı çıkmadan” bir “denge oluşturma” girişimidir; tek başına pek birşey ifade edemeyen Avrupalı ulus devletlerin daha büyük bir “güç” oluşturarak daha etkili olabilme çabalarıdır; diğer yandan da, birlik içinde serbest rekabet ortamını yaratarak ne yandan (ulus devletten) ne de serden (azami kârdan) vazgeçmeden mevcut duruma uygun bir çözüm üretme olayıdır. Avrupalı ulus devletler Avrupa Birliği projesini oluştururlarken, bir gün dünyanın tekleşeceğini ve serbest piyasa yasalarının sadece kendi kontrolleri altındaki bölgeyle sınırlı kalmayacağını, bütün dünyayı kuşatan bir alan içinde geçerli hale geleceğini, Avrupa kökenli büyük sermayenin de, ulus devletleri ve AB'yi bir yana iterek dünyaya açılacağını hiç düşünmemişlerdi! O günün koşulları içinde dünya pazarları pratik olarak iki dünya gücünün denetimi altındaydı. Bir yanda Sovyetler, diğer yanda da ABD vardı. Serbest rekabet, demokrasi, insan hakları, kısacası “Kopenhag Kriterleri” bu iki kutuplu egemenliğe karşı Avrupalı kapitalistlerin silahı oluyordu. Avrupalı kapitalistler, birden bire imana geldikleri için değil, iki büyük gücün egemenliğine karşı kendi çıkarları, azami kâr yasasının işleyişi bunu gerektirdiği için demokrasi savunuculuğu yapıyorlardı. Ve bu da o dönemde eskinin, yani varolan sisteminin içinde gelişen yeni-küresel dünya sisteminin**

¹⁰ Bu anlamda, kelimenin tam anlamıyla, “denize düşenin yılanı sarılması”dır AB olayı! Eski tekelci kapitalist yöntemlerle iş yapamıyorlardı artık; üstelik bir de büyük patronun (ABD) koruyucu şemsiyesi altında yaşamak zorundaydılar! Yapılabilecek bir tek şey vardı ve onlar da onu yapmaya koyuldular: Eski sandıklarını açtılar ve çoktan tarihe gömdükleri eski silâhlarını yeniden kuşanmaya soyundular. Bugün başlarına gelenleri o günlerde görebilselerdi gene de aynı şeyleri yapabilirlermiydi acaba? Ama başka çözüm yolları yoktu ki! Tarihin diyalektiği böyle işliyor işte!..

ilkeleriyle uyuyordu. Bu nedenle, küresel dünya sisteminin bayraktarlığını Avrupalı ulus devletlerin yapacağına, yapmakta olduğuna inanıldı!¹¹

Duvarlar yıkılana kadar, hatta yıkıldıktan sonra bile uzun bir süre, herkes daha duvar yıkıcılıkla meşgul olduğu için, bu anlayış devam etti! Çünkü, ne olup bittiğinin kimse farkında değildi halâ! Ne zaman ki ortalık sakinleşti, o zaman yıkıntıların altından bambaşka bir yeni dünya tablosunun ortaya çıkmaya başladığı görüldü. Tekleşmiş-küresel bir dünyada ulus devlet kabuğunu iyice kıran sermaye, daha ucuza üretim yapma olanağını nerede bulursa oraya gidiyordu artık. Azami kâr'ı gerçekleştirmek için ulus devlete bağımlı olmaktan kurtulan sermayeyle ulus devlet arasındaki en son bağlar da kopuyordu. **Bu durumda, soğuk savaş koşullarının, o zamanki dengelerin ürünü olan Avrupa Birliği projesi de sallanmaya başladı. Avrupanın büyük sermayesine AB sınırları dar geliyordu artık. Maliyetlerin daha ucuz olduğu yerlerde, daha büyük pazarlara yakın yerlerde yapılıyordu yatırımlar. Avrupalı ulus devletler ise sap gibi ortada kalakalmışlardı! Yatırım olmayınca işsizlik de artıyordu. Böyle bir ortamda, Avrupa Birliği projesinin de artık eskimiş olduğu farkedilmeye başlandı. Yatırım ve büyüme olmadığı için, gittikçe azalmaya başlayan ulusal kaynaklarını AB için harcamayı kabullenemez hale geldi kurucu ulus devletler. "Ben burda işsizim, hergeçen gün durum daha da kötüye gidiyor, siz tutmuşsunuz yetmiş milyonluk Türkiye'yi de Avrupa Birliği'ne almaya kalkıyorsunuz" diyerek kendi liderlerine baskı yapmaya başladı sıradan insanlar.**

Halbuki daha önce durum böyle değildi! O zaman AB'nin genişlemesi, ulus devletlerin denetimi altındaki bir alanda üretici güçlerin geliştirilmesi anlamına geliyordu. Ve bu, ulus devletleri dışında bırakmayan, onları da içine alan bir gelişmeydi. Bu durumda, AB ye yeni alınan bir ülkeye yapılan yardımlar da bir tür yatırım yerine geçiyordu. Pazarı genişletmeye yönelik bir yatırımdı bunlar. Nasıl olsa geri dönecek birşeydi yani. Evet, genişleme için Fransa, Almanya gibi büyük ülkeler daha çok kaynak ayırıyorlardı ama, bu onların AB pazarındaki paylarıyla orantılı olduğu için onlara dokunmuyordu bu durum. AB içindeki satın alma gücü artacağından bu yardımlar onlara gene geri dönecekti. Kaz gelecek yere ördek hediye edilmiş oluyordu en fazla! Kısacası, AB'li ulus devletlerin AB anlayışları-politikaları tamamiyle soğuk savaş dönemi dünya koşullarına göre oluşmuştu.

Duvarlar kalkıpta küreselleşme süreci dünyayı bütünleştirmeye başlayınca işler değişti! Yeni ortaya çıkan koşullarda artık iç pazar (bu AB iç pazarı da olsa) - dış pazar ayrımı falan o kadar fazla bir anlam ifade etmez hale gelmişti. Avrupa Birliği bir bardağa benzetilirse, su, yani sermaye, eskiden aynı bardağın içinde kaldığı için kaybolmuyor, insanlar sadece daha büyük bir akvaryumun içinde, daha geniş hareket olanağına sahip oluyorlardı. Ama şimdi durum değişmişti. Sermayenin AB'nin kendisine sağladığı olanakları yetersiz bularak Avrupayı terketmesi, Çin'e, Hindistana, Türkiye'ye, gelişmekte olan diğer ülkelere yönelmesi Avrupalı ulus devletleri çileden çıkarıyordu! Bu resmen ihanetti! Sermayenin ulus devletlere ihanetiydi! Üretim maliyetleri daha ucuz diye sen git Çin'de üretim yap, sonra da gel bunu Avrupa'da pahalıya sat! Nerde kalıyordu o zaman AB olayı! AB içinde yatırımlar azalıyor, durma noktasına geliyor, işsizlik bir çığ gibi büyüyor, kitlelerin satın alma güçleri azalıyor. AB projesinin sunduğu olanaklar sermayeyi AB içinde tutmaya yetmiyordu. Bu durumda, AB'li ulus devletler, Birliği genişletmenin, hele hele Türkiye gibi üretici güçlerin nisbeten daha geri olduğu bir ülkeyi de içlerine almanın anlamsız olduğunu düşünmeye başladılar. Üretici güçlerin gelişme seviyesini eşitlemek için bütün kaynaklarını akıtacaklardı da ne olacaktı. Kendilerine bir faydası yoktu ki artık bütün bunların. Bardak kırılmıştı artık. Dünyadaki bütün bardaklar kırılmıştı! Sermayeyi ulusal sınırlar içinde, ya da AB sınırları içinde kalmaya mecbur edecek hiçbir neden kalmamıştı. Ne içindi artık "Avrupa Birliği"ni genişletme ve ayakta tutma çabaları.

¹¹ Bu satırların 2005'te yazılıp bu sitede yayınlanmış olduğunun altını çiziyorum!..

Dünya birliğine giden yolda küreselleşme süreci, başka hiçbir birliğe yer bırakmıyordu!..

KÜRESEL YENİDEN DOĞUM İÇİN BERLİN DUVARININ YIKILMASI YETMEZ

Sermaye, ulus-devletle birlikte doğdu. Onun içinde, onunla etle tırnak gibi gelişti, büyüdü. Onunla birlikte dünyaya açıldı. Dünya pazarlarını onunla birlikte paylaşma mücadelesine katıldı. Ve sonra, öyle oldu ki, tıpkı bir ipek böceğinin kendi kozasının içinde gelişip büyüyerek, kelebek haline gelmesi ve onu delerek uçup gitmesi gibi, sermaye de, ulus devlet kabuğunu delerek „küresel sermaye“ haline gelmeye, kanatlanıp uçmaya başladı, küresel dünya sisteminin esas oyuncusu oldu. İşte yeni dünya düzeninin-kapitalist küresel dünyanın belirleyici dinamiği budur. Ama, bu böyledir diye, eski dünya da öyle hemen birden yok olup gitmiyor tabii! İçindeki kelebek kanatlanıp uçup gitmeye başlamış olsa da, ulus-devlet kabukları halâ ortada duruyorlar! Çünkü doğum süreci halâ devam ediyor! Bu devletler arasındaki eski dünyaya özgü ilişkiler halâ sürüp gidiyor. Eski dünya'nın en büyük „koruyucu“ gücü ABD halâ kendisini „yeni dünya düzeninin“ temsilcisi olarak görüyor! Çünkü halâ ne olup bittiğini kavrayamıyor eski dünyanın güçleri. Kavramaları da mümkün değil zaten! İnsanlar ve toplumlar kendi yokoluş diyalektiklerini kavrayamazlar. Kavradıkları an da zaten kendi varlıklarında yok olmuş, yeniyile bütünleşmiş olurlar.

Şimdi, bu süreci, yani eski dünyanın içinden doğmakta olan yeni-küresel dünyanın doğumu sürecini mercek altına alıp biraz daha yakından incelemeye çalışalım:

İkiye bölünmüş dünya ortamında, soğuk savaş döneminde, kapitalizmin, „hayatı devam ettirme“ mücadelesini başarıyla sürdürdüğünü, mevcut duruma-çevreye uyum sağlayarak, teknelci kapitalizm işletme sistemi yerine tekrar serbest rekabetçi işletme sistemine sarıldığını söylemiştik. Doğu'yla Batı arasındaki duvarlar yıkılıp da „dünya tekleşince“, bir an için herkes şaşırды, kimse ne olduğunu anlayamadı! Tekrar soğuk savaş öncesi „teknelci kapitalizm“ dönemine, sömürgecilğe geri dönüp, sil baştan dünyanın paylaşılması mücadelesine devam mı edilecekti? Ama bu mümkün değildi! Çünkü dünya artık başka bir dünyaydı. „Sosyalist sistem“, insanlığı „sınıfsız topluma“ götürmeyi başaramamış da olsa, en azından, birçok ülkenin sırtını kendisine dayayarak kurtuluş savaşlarını başarıyla sonuçlandırmasına yardımcı olmuştu. Emperyalizme karşı bağımsızlık bilinci gelişmiş, „az gelişmiş“ de olsalar, birçok ülke kendi ayaklarının üzerinde durmayı başarır hale gelmişti. Bu yüzden, filmi geriye sarmak, dünyayı tekrar nüfuz bölgelerine ayırarak paylaşmak, sömürge politikasına, teknelci kapitalizme geri dönmek artık mümkün değildi!

Ama, filmi geriye doğru sarmanın artık imkânsız oluşunun tek nedeni sadece bu değildir! Herşeyden önce, üretici güçlerdeki („sosyalist sistemi” bile yıkan) gelişmeler engeldir buna. Bilginin, teknolojinin, informasyonun demokratikleşmiş olması engeldir. Tekeller için, üretici güçlerin gelişme sürecini kontrol etmek eskiden mümkündü belki, ama artık bu imkânsızdır.

“Bugün, dünyanın herhangi bir köşesinde elinde tek bir kişisel bilgisayar, kredi kartı, telefonu, modemi, renkli yazıcısı, internet bağlantısı, web sitesi ve Federal Express aboneliği olan herkes, evinin bodrum katında bilgisayarının başına geçip istediği işi yapabilir: Yayımıcılık, parekenticilik, katalog tasarımı, küresel tasarım veya danışmanlık, gazetecilik, reklâmcılık, dağıtımıcılık, borsacılık, kumarhane işletmeciliği, videoculuk, bankacılık, kitapçılık, araba satıcılığı ya da giyim mağazacılığı. Bunu bir gecede çok düşük bir maliyetle yapabilir ve kurduğu şirket ertesi sabah küresel rekabet içindeki yerini alabilir. Evinize iki yüz metre mesafe içinde üç kitabevi birden-Barnes-Noble, Crown Books ve Borderless Books-olabilir ve siz bir gecede siberuzayda Amazon.com adıyla bir “Sınırsız kitaplar” sitesi yaratarak hepsinin tozunu atabilirsiniz. Amazon.com teknolojinin demokratikleşmesinin (her

eve bir bilgisayar), finansın demokratikleşmesinin (herkese bir kredi kartı) ve informasyonun demokratikleşmesinin (herkese internet) bir sonucudur. Sadece semtinzdeki insanların özgül satın alma alışkanlıklarına göre düzenlenmiş bir mahalli kitabevi olarak değil, yirmi dört saat açık olan, istediğiniz zaman alışveriş edebildiğiniz ve bütün mağazanın sadece size hizmet ettiği bir kitabevi olarak yaratılmıştır¹².

Böylesine yeni bir dünya'da kapitalizmin önünde tek bir yol vardı artık; ayakta kalarak azami kâr elde edebilmenin, dünya pazarlarında daha çok yer tutabilmenin tek bir yolu vardı: bir malı sürekli olarak rakiplerinden daha iyi kalitede ve daha ucuza üretebilmek. Sermaye'nin ve gelişmiş kapitalist ülkelerin önündeki problem bu idi.

Daha iyi kalitede mal üretmek hadi neyse, o, daha çok bilgiye sahip olmayla ilgili birşeydi. Ama ya daha ucuza üretmek, bu problemi nasıl çözecekti kapitalistler? Çünkü, iş bu noktaya gelince, işin içine direkt olarak üretim maliyetini etkileyen unsurlar giriyordu. İşçi ücretlerinden tutun da, sosyal devlet harcamalarına kadar, geride kalan "refah döneminin" mirası giriyordu! Tekelci kapitalizm, sömürgelerden elde edilen artı değerın bir kısmını da içerde kendi halkına, işçilerine dağıtarak belirli bir denge sağlamış, buna bağlı olarak da yaşam seviyesinin yükselmesine yol açmıştı. Tekel egemenliğinin sürdürülebildiği dönemde bu bir sorun teşkil etmiyordu. Bir parmak bal da kendi halkının-çalışanlarının ağzına çalmışsın ne olacaktı ki. Nasıl olsa sömürgelerden geliyordu yeteri kadar! Ama şimdi bu bir sorun haline geliyordu. Çünkü, rekabet küresel bir boyut kazandığı halde, üretim, maliyetlerin yüksek olduğu ulusal sınırların içinde yapıyordu. Bu sorun nasıl çözülecekti? Sermayenin önündeki problem bu idi.¹³

Az gelişmiş, ya da gelişmekte olan ülkelere gelince: Buralarda işgücü bol ve ucuzdu; üretim maliyetini etkileyen diğer faktörler de çok düşüktü; ama buna karşılık, burada da "know-how", yani bilgi birikimi ve sermaye yetersizliği vardı. İşte, gelişmiş kapitalist ülke kapitalistleriyle gelişmekte olan ülkeler kapitalistleri arasındaki ilişki ortamı böyle oluştu. Duvarlar yıkıldıktan sonra ortaya çıkan "tekleşmiş dünyada"ki küresel rekabet mücadelesi bu iki unsur arasındaki işbirliğini kaçınılmaz hale getirdi.

Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin ulus-devlet yöneticileri, kapitalistler arasında doğan bu yeni işbirliği ortamına başlangıçta memnuniyetle yaklaştılar. Sonuç olarak, her iki tarafın da kazançlı çıkacağı bir işbirliğiydi bu. Bir süre böyle, zafer sarhoşluğuyla, "tekleşen dünya'dan", "kapitalizmin zaferinden" bahsedilerek geçti! Ama sonra, işler değişmeye başladı. Her iki tarafın ulus-devletleri de bu gidişten rahatsız olmaya başlamışlardı!

Önce, gelişmiş kapitalist ülkelerden başlayalım:

¹² „Küreselleşmenin Geleceği“, Thomas Friedman, 2000, Boyner Yayınları, İstanbul..

¹³ Bu satırların yazarı 1980 yılında siyasi mülteci olarak Almanya'ya geldikten sonra ilk sekiz yıl bir fabrikada işçi olarak çalıştı. O yıllarda haftalık çalışma saatinin 35 saate indirilmesi mücadelesi verirdi sendikalar. Daha sonra da bu mücadelede başarıya ulaşılmıştı. Ama şimdi (yıl 2005) tekrar 40, hatta 45 saate çıkılmaya çalışılıyor da kimsenin sesi çıkmıyor! Ne sendika kaldı ortada ne de işçi sınıfı'nın etkinliği!.. İşveren, "İstemiyorsanız, fabrikayı söker başka ülkeye giderim" deyince kimsenin sesi çıkmıyor!..

Fizik'teki "bileşik kaplar"ın ne olduğunu herkes bilir sanırım. İki kova düşününüz, öyle ki, bunlar bir boruyla alttan birbirine bağlı olsunlar. Bu kovalardan birini geliştirmekte olan ülkeler, diğerini de gelişmiş ülkeler olarak düşünelim. Sermaye, üretilen zenginlikler de kovaların içindeki su olsun. "Yeni dünya düzeni" doğuncaya kadar bu su, şu ya da bu biçimde, hep az gelişmiş ülkelerin kovalarından gelişmiş ülkelere doğru akardı! Bu yüzden de, geliştirmekte olan ülkelerin kovası hep boş dururken, gelişmiş ülkelerin kovası dolar taşardı! Ulus-devletlerinin arkasına sığınan tekelci kapitalistler tek el egemenliği sayesinde az gelişmiş ülkelerin sütünü bir inek gibi sağarlardı adeta! Bu tek el kâr'ından gelişmiş ülkelerin halkı-çalışanları da alırlardı paylarını tabii! Buna bağlı olarak da toplumsal yaşam seviyesi buralarda bir hayli yükselmişti.

Dünya tekleşip de, küresel rekabet mücadelesinde üstte kalabilmek için, sermaye üretim maliyetlerinin daha düşük olduğu az gelişmiş ülkelere doğru kaymaya başlayınca işler değişti! Bu o kadar önemli bir gelişmeydi ki, birkaç yıl içinde gelişmiş ülkelerdeki yatırımlar bıçak gibi kesilmeye başladı. Sırtına dolarlarını eurosunu yükleyen kapitalistler Çin'e, Hindistan'a, Türkiye'ye, üretim maliyetleri nerede düşükse, kim kendisine daha elverişli yatırım olanakları sunuyorsa oraya gitmeye başladılar! İnfomasyon teknolojisinin bu kadar geliştiği, küçük bir köy haline gelmiş bir dünyada üretimin nerede yapıldığı hiç önemli değildi artık. Hatta öyle ki, bir malın bir parçasını Çin'de, bir parçasını Polonya'da yaptırarak, sonra da bütün bu parçaları örneğin Türkiye'de bir araya getirip monte etmek bile mümkündü. Önemli olan, rekabet mücadelesinde en iyi kalitede ve en ucuza üretmek azami kâr'ı gerçekleştirebilmektir. Üretimin, yatırımların hangi ülkede olacağına sermaye açısından başka hiç bir anlamı kalmamıştı. **Sermaye, sırtındaki "ulusal" etiketini hiç düşünmeden çıkarıverdi!** Gelişmiş ülkelerin ulus-devlet yöneticileri de sap gibi ortada kaldılar! Yatırım olmayınca işsizlik bir çığ gibi büyümeye başlamıştı. Devlet bütçesindeki açıklar gittikçe büyüyordu. Ve işin ilginç tarafı, iktidara kim gelirse gelsin artık hiç bir çözüm yolu da görünmüyordu ufukta! Hani öyle eskiden olduğu gibi, muhafazakârlar gider, sosyal demokratlar gelir, ya da tersi, işlemiyordu artık! Örneğin, bir işçinin Almanya'daki maliyeti ayda üç bin euro ise, bu, Çin'de yüz elli dolar, Polonya'da üç yüz dolardı. vb. Üstelik bir de bedava arsa ve ilk on yıl için vergi muafiyeti de elde ediyordu kapitalistler buralarda! Ulus devlet yöneticileri Almanya'daki işçi ücretlerini indirirler indirirler kaçta indirebilirlerdi ki! Bu yolla bir Çin'le rekabet edebilmenin imkânı yoktu!

Yapacak birşey kalmamıştı! Sermaye nerede ucuza üretebiliyorsa oraya gitmeye mecburdu. O gitmezse, rakibi gidecek, ondan daha ucuza ürettiği için de azami kârı o cebine indirecekti. Bırakınız azami kârı, iletişimin bu kadar geliştiği bir dünya'da rekabet mücadelesine ayak uydurmadan ayakta kalabilmek bile mümkün değildi artık. Ulus-devlet yöneticilerinin vatan-millet çığılıkları, "biraz da ülkenizi düşünerek yatırım yapın" çağrıları hiç yankı bulmuyordu. Sermayenin yeni vatani bütün dünyaydı artık. Ulus-devlet kabuğu çatlamış, kuş pır diye uçup gitmişti-gidiyordu. Kimse de onu tutamıyordu!

Sermayenin ulus devlet yükünü sırtından atarak geliştirmekte olan ülkelere doğru yönelmesi (yani akış yönünü değiştirmesi), yukarıda bahsettiğimiz bileşik kaplarda, suyun (sermayenin) gelişmiş ülkelere doğru tek yönlü akmasına yol açan basıncın

(ulus devlet+tekel eğemenliğine dayanan emperyalist sömürü mekanizmasının) ortadan kalkmasının bir sonucuydu. Bu baskı ortadan kalkınca, su (yani sermaye) büyük bir hızla yn değiştirerek tersine doğru akmaya başladı!

Sonuç: Gelişmiş ülkelerde yatırımlar, ekonomik büyüme dururken, gelişmekte olan ülkelerde kapitalizm-üretici güçler hızla gelişmeye başladılar..

şimdi, bir an için, gelişmiş ülke ulus-devletlerini iflh olmaz dertleriyle başbaşa bırakarak gelişmekte olan ülkelere, buralardaki ulus-devletlere dönelim, ve bakalım buralarda neler oluyor. Herşey görünürde olduğu gibi güllük gülistanlık mı buralarda onu görelim!

ULUS-DEVLET KABUğu GELİşMEKTE OLAN LKELEDE DE ÇATLIYOR

“1923’den beri Türkiye’ye giren yabancı sermaye miktarı yirmi milyar dolar” kadarmış; bu rakama, zelleştirme gelirleriyle birlikte bu yıl (2005-bu satırının 2005’te yazıldığını unutmayın!) sadece bir yıl içinde ulaşılması bekleniyor”! Bu türden haberleri bugün birçok gelişmekte olan ülke basınında grebilirsiniz¹⁴.

İyi güzel, sermaye geliyor, üretici güçler-kapitalizm gelişiyor, ülke büyüyor da, bütün bunlar nasıl oluyor? Sermaye yle elini kolunu sallayarak, “ben geldim” deyip içeri girerek, kolları sıvayıp hemen yatırıma-üretime mi başlıyor? Hayır! O kadar kolay ve mekanik bir süreç değil bu! Onun da belirli koşulları var yerine getirilmesi gereken! **Dış dinamik olan küresel sermaye, herşeyden önce içerde kendisine uygun bir işletme sistemi ve işbirliği yapabileceği bir iç dinamik arıyor. Eski tekelci-ulusalci-devletçi işletme sisteminin yerine, ülkeyi küresel dünya sistemine bağlayacak serbest rekabetçi bir işletme sisteminin geçirilmesini istiyor. Eski devletçi yapının ve işletme sisteminin içinde oluşmuş yerli burjuvazinin devletçi kabuklarını kırarak, ağdaş, rekabetçi, liberal-demokrat bir yapıya kavuşabilmesinin yollarını açıyor. Yani küresel sermaye, işbirliği için değişimi şart koşuyor. Ve hiç de geri adım atmıyor bu talebinden! “Değişmek istemiyorsan, bu senin sorunundur” diyerek, çekip başka bir ülkeye gidiyor!**¹⁵

nce, küresel sermayenin gelişmekte olan ülkelerin önüne koyduğu ve işbirliği için olmazsa olmaz bir şart olarak grdğu bu “değişim reçetesini” bir görelim, bakalım içinde neler var:

“zel sektörü ekonomik büyümenin temel motoru haline getirmek, enflasyon oranını düşük tutmak ve fiyat istikrarı sağlamak, devlet bürokrasisini küçültmek, bütçe fazlası sağlanamasa bile olabildiğince dengeli bir bütçe yürütmek, ithal ürünler üzerindeki gümrük tarifelerini kaldırmak veya düşürmek, kotalardan ve yerel tekellerden kurtulmak, ihracatı arttırmak, devlete ait sanayi kuruluşlarını ve kamu iktisadi teşebbüslerini özelleştirmek, sermaye piyasalarını serbestleştirmek, para birimini konvertibl hale getirmek, ülkedeki sektörleri, hisse senedi ve tahvil piyasalarını doğrudan yabancı mülkiyete ve yatırıma açmak, ülke içindeki rekabeti olabildiğince arttırmak üzere ekonomiyi devlet düzenlemelerinden arındırmak, kamusal yolsuzlukları, sübvansiyonları ve rüşveti olabildiğince azaltmak, bankacılık ve telekomünikasyon sistemlerini özel mülkiyete ve rekabete açmak, yurttaşlara yerel ve yabancı emeklilik fonları ve yatırım fonları arasından seçim yapma fırsatını vermek”¹⁶. **Yani, bütün kurum ve kurallarıyla küresel-serbest rekabetçi kapitalizm-işletme sistemini ülkeye yerleştirmek.**

¹⁴ çağa ayak uydurabilen, gelişmek, zenginleşmek isteyen ülkeleri kastediyoruz tabii! Türkiye’de bu tür ülkelerden biri. Saddam tipi, ie kapanmacı-ulusalci-globalleşme düşmanı ülkeler henüz bu sürecin dışındalar, ya da öyle olduklarını sanıyorlar! Kafalarını kuma gömdükleri için ileri rahat henüz daha. İnan veya Venezuela gibi petrole dayanarak kabadayılık yapan ülkeler ayrı bir konu!.

¹⁵ Ne oldu, nasıl oldu da Türkiye son yıllarda muazzam bir başarı öyküsü yaratabildi diyenler sadece Türkiye’yi onun iç dinamiklerini değil, 21.yy’ı- dış dinamiği de kavrayamıyorlar!..

¹⁶ a.g.e

Dikkat edilsin, küresel-serbest rekabetçi kapitalist-işletme sisteminden bahsediyoruz! 17-18. yy'ların ulusal düzeydeki serbest rekabetçi kapitalizminden değil! Evet, bu iki sistemin de rekabet, açık olma, girişim özgürlüğü vs.yanları birbirine benziyor, ama arada çok önemli bazı farklar da var. Ulusal düzeyde gelişen eski serbest rekabetçi kapitalizm, üretimin yoğunlaşp merkezleşmesiyle birlikte kendi inkârını yaratarak tekelleşmeyi doğurup, ulus devletle bütünleşme sonucunu vermişti. Yeni-küresel serbest rekabetçi kapitalizm ise, ulus devlet kabuğunu çatlatarak dünyaya açılmayı, üretici güçlerin dünya çapında gelişmesini temsil ediyor. Küresel sermayenin gelişmekte olan ülkelere girerken koyduğu „küresel-serbest rekabetçi kapitalist işletme sistemini benimseme“ ilkesini bu çerçevede değerlendirmek gerekir. Bunun anlamı açıktır: „Kabuklarınızı kıracaksınız“ diyor küresel sermaye! Hangi „kabuklardır“ bunlar? Hiç uzatmaya gerek yok! Bu kabuklar, ulus-devlet kabuklarıdır-daha başka bir deyişle de milliyetçilik, korunmacılıktır; kalın gümrük duvarlarının arkasında yerli despotlarla birlikte ot gibi yaşayıp gitmektir-. „Ulus-devlet duvarlarını yıkın ve ülkenizi küresel dünya sistemiyle bütünleştirin“ diyor sermaye. „Bunu yaparsanız ben de gelir ülkenize yatırım yaparım“ diye de ilave ediyor.

Müthiş şeyler bütün bunlar! Bugün yeni, küresel bir „dış dinamikle“ karşı karşıya bütün gelişmekte olan toplumlar. Evet, tarihin her döneminde toplumsal gelişme sürecinde dış dinamik önemli bir rol oynamıştır. Ama bugün, içinde bulunduğumuz sürece damgasını vuran bu küresel dinamiğin diğerlerinden farklı bir yanı var! Bu „dış dinamik“, etkileşme süreci başlayana kadar bir „dış“ faktör; süreç başlayıpta ulusal şatolar-duvarlar yıkılmaya başlayınca, süratle mevcut iç dinamikle bütünleşiyor ve bir dış unsur olma özelliği kayboluyor. Çünkü, bu andan itibaren, o ülke de artık küresel bütünün bir parçası haline geliyor. İç dinamikle bütünleşen küresel fırtına o toplumu almış, bir üst sisteme bağlayarak onun bir parçası haline getirmiştir.

„KÜRESEL DEMOKRATİK DEVRİM“, „GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER“ VE TÜRKİYE

Şimdi, bu küreselleşme sürecinin-devriminin „gelişmekte olan“ ülkelerde nasıl geliştiğini daha yakından incelemeye çalışalım:

Bugün, „gelişmekte olan“, ya da „azgelişmiş“ dediğimiz ülkeler, yakın geçmişin sömürge-yarı sömürge ülkeleridir. Bunlar, şu ya da bu şekilde „bağımsızlıklarını“ elde ettikten sonra, bu sefer de, Soğuk Savaş dengelerinden yararlanarak iktidarı elinde tutan “ulus devlet yaratıcısı”, **pozitivist anlamda „ulusalci“** bürokratik elit bir tabakanın-devlet sınıfının yönetimi altına giren, üretici güçlerin gelişmesinin adeta dondurulduğu, kısır bir döngünün içinde debelenip duran ülkelerdir. Öyle ki, halâ „ulusal bağımsızlığı temsil ettiğini“ iddia eden bu devlet sınıfı, artık ülkedeki üretici güçlerin gelişmesini engelleyen başlıca unsur haline gelmiştir. „Ulus-devlet“, kapitalist-burjuva devlet demek olduğu halde, „ulusal bağımsızlıkçı“ bu devlet sınıfı, ülkede kendisinden bağımsız bir burjuva sınıfının gelişmesini bile engellemektedir. Devletçilik, devlet mülkiyeti, bu mülkiyete tasarruf yetkisine sahip bürokratlarla-devlet sınıfıyla özdeşleştiği için, bunlar kendilerini sıkı „devletçiler“ olarak ilân etmişler, ülkede oluşturdukları devlet tekelciliğiyle özel sektörün, bireysel kapitalistlerin yolunu tıkar hale gelmişlerdir.

Gelişmekte olan ülkelere dair bütün bu söylenenlerin en güzel örneği Türkiye’dir!¹⁷ Türkiye’deki „devlet sınıfı“da „ulusal bağımsızlıkçılığı“, ulus devlet savunuculuğunu kimseye bırakmaz! „Devletçilik“ onların „ulusalcılığının“ vazgeçilmez unsurudur! Öyle ki, bunlar, iktidarı ellerinde tutabilmek uğruna, „Marksist“ oldukları için „devletçi“ olan

¹⁷ Ama sadece Türkiye değil! Alın bir Suriye’yi, Arap ülkelerini, Afrika ülkelerini, ya da Asya’daki birçok diğer ülkeyi, bunların hepsini genel olarak aynı “gelişmekte olan ülkeler” kategorisi içinde ele alabiliriz. Türkiye bunların belki de en ilerisi. Hemen hemen hepsi de, kendine özgü, kendini “ulusalci”, ulus yaratıcısı olarak nitelendiren, ama öte yandan, ülkede kendilerinden bağımsız bir burjuva sınıfının gelişmesinin de önündeki en büyük engel olan bir devlet sınıfının yönetimindeki ülkelerdir bunlar.

„solcularla“ ve faşist-ırkçı oldukları için devleti yücelten sağcılarla da kolkola girmişler, gelişmek, ilerlemek-zenginleşmek isteyen halkın, Anadolu kapitalizminin güçlerinin karşısında bir duvar örmüşlerdir. Bütün o „ulusalcı“, ya da „kızıl elmacı“ söylemlerin ardında yatan gerçek budur! Üretim araçlarının ve toprakların yarından çoğunun devlete ait olduğu bir ülkede, Osmanlının devlet olma geleneğini de arkasına alan böyle bir ittifakı küçümsemek gerekir. Eski konumlarını kaybetmiş olsalar da bunlar tepeden inmecidir, halâ bir gece ansızın gelebiliriz hayaliyle yaşamaktadırlar. Bunlar için „halk“ „cahil“, güdülmesi gereken bir sürüden-Reaya- başka birşey değildir. Herşeyin en iyisini, doğrusunu onlar bilir! Çünkü onlar „vatan, millet kurtarıcı“ soydandırlar!..

Seksen yıldır bu devlet sınıfına karşı demokrasi mücadelesi veren halkın, Anadolu kapitalizminin güçlerinin mücadelesi hep inişli çıkışlı olmuştur. Demokrasi cephesi, ne zaman biraz güçlense, hemen ardından bir darbeyle karşılaşmış, iktidarı „devletin asıl sahiplerine“ terketmek zorunda kalmıştır. Hep iki adım ileri bir adım geri giderek ilerlemek zorunda kalınmıştır. Anadolu kapitalizminin güçleri birkaç sefer iktidara gelmiş olsalar da hiçbir zaman devlete sahip olamamışlardır. Çünkü „devlet“ kutsaldır ve devletin asıl sahiplerine aittir! Öyle bir „kapitalist ülke“ düşününüz ki, ülkenin burjuvazisi devletin sahibi olamıyor! Türkiye budur işte! Burjuvaziye rağmen yoktan bir “ulus” yaratan “kahramanlar” ülkesidir Türkiye!..

Ya „ilericiler“, „solcular“ „demokrasi kahramanları“? Onların ne yaptıklarını mı merak ediyorsunuz? Onlar da bu oyuna-bu günaha ortak olmuşlardır. Ondan sonra da „bu halk bizi niye desteklemiyor“, neden Türkiye’de sol güçlenemiyor diye yakınırlar!. Niye desteklesin ki halk sizi, siz „devletsiniz“, devlet sınıfının müttefiklerisiniz; hem de, Osmanlı’dan bu yana o halka kan kusturmuş olan o „devlet sınıfının“ müttefikleri! İnsanlar önlerindeki sorunlarla ilgilenirler, akşam eve götürecekleri ekmeğin kavgasıdır onların kavgası. Ve onlar bu kavgada kim nerede duruyor sadece ona bakarlar. İki tane referans noktası vardır onların kafalarında. Birisi “devlet sınıfı”nın durduğu noktadır, öteki de kendilerinin. Sen ne dersen de, eğer öbür tarafın bulunduğu yerde duruyorsan, ağzınla kuş tutsan bir işe yaramaz. Osmanlı’dan bu yana böyledir bu. Halkın kafasındaki pusula hiç şaşmaz! “Türkiye halkı, Türkiye seçmeni hep sağ’ı desteklemiş”! “Devlet sınıfının” “solcu” olduğu bir ülkede buna hiç şaşmamak lâzım!

İşte tam bu noktada küreselleşme devrimi, Avrupa Birliği’yle bütünleşme süreci giriyor araya; ve “ulusalcılığı” “baticılığının” ayrılmaz bir parçası olarak gören Türkiye devlet sınıfını suçüstü yakalıyor! Avrupa Birliği’yle bütünleşme sürecine karşı çıkmak zorunda kalmaları onların yüzündeki “çağdaşlık” “ilericilik” “baticılık” maskesini birden indiriveriyor! “Kral çıplak kalıyor”!¹⁸

Ama bu sürece hazırlıksız yakalanan sadece onlar mı! Daha düne kadar koruyucu dinci kabuklarının içinde devlete karşı ayakta kalabilme mücadelesi veren Anadolu kapitalistleri de şaşırıyorlar bu işe! Ama onlar çabuk toparlanıyorlar! Gökte aradıkları ilâhi yardımı birden yerde, Avrupa Birliği’yle bütünleşme sürecinde bulunca kısa zamanda toparlanıyorlar! Eski “dinci” Anadolu burjuvalarını birden bire küreselleşmeci yapan, “dinci” motiflerle yerel düzeyde burjuva demokratik devrim mücadelesi veren “Anadolu Kaplanlarını” küresel dış dinamikle birleştiren diyalektik budur işte! Başta Türkiye olmak üzere, gelişmekte olan bütün ülkeleri kasıp kavuran devrimci dalganın esası budur. Bugün bir değil iki kere devrimcidir bu ülkelerin

¹⁸ Otuz yıl önce, “Kral çıplaktır” deyince herkes şaşkın şaşkın bakıyordu bana! Çünkü, o zamanlar Kralın çıplak olduğunu sadece onun en yakın çevresinde olanlar biliyordu! Bu gerçeği benim görebilmem bir tesadüftü belki, belki de olağanüstü birşeydi! Bir tek Kralın etrafındakiler durumu ciddiye aldılar ve hemen el ve ağız birliğiyle onun giyinik olduğunu “ispat” ediverdiler! Benim gibi aksini söyleyenlerin ise kafayı üşütmüş olması gerektiğine ikna ettiler seyircileri!..

burjuvaları! Birincisi, kendi ülkelerinde gerçekleşen demokratik devrimde taşıdıkları öncü rolden dolayı. İkincisi de küresel devrime katkılarından dolayı.

Kapitalistler elbette ki kendileri için demokrasi isteyerek ayağa kalkıyorlar. Yani, özel olarak halkı, işçileri düşündükleri, onlara acıdıkları için, ya da ideolojik nedenlerden dolayı değil! Ama işte tam bu noktada, onların çıkarlarıyla halkın-işçilerin çıkarları da kesişiyor zaten, ve demokrasi mücadelesi bütün halkın mücadelesi haline geliyor. Üretici güçlerin gelişmesini engelleyen devletçi işletme sisteminin yerine serbest rekabetçi bir işletme sisteminin geçmesi sadece kapitalistlerin işine yaramıyor, bundan çalışanlar da yararlanıyorlar. Kapitalist, azami kâr peşinde koştuğu için, özgürce üretim yaparak daha da zenginleşmek için istiyor demokrasiyi; devletçi sistemin önüne çıkardığı engellere bu yüzden karşı çıkıyor. Ama bütün bunları gerçekleştirebilmesi için, işgücünü özgürce satabilen işçilere de ihtiyacı var onun. İşte kapitalist bunun için köylüyü işçi yaparak özgürleştiriyor. Evet özgürleştiriyor! „Bu da bağımlılığın başka bir biçimi“ olsa bile gene de özgürleştiriyor ! Çünkü üretici güçler böyle gelişir. İşçiler burjuvalara bağımlı hale gelmesinler diye köylülüğü mü savunacağız! „İlericilik“ bu mudur! Devlete bağlı kamu iktisadi teşebbüslerinde, bir kişinin yapacağı iş için torpille işe alınan beş kişinin çalıştığı bir düzeni savunmak mıdır „ilericilik“! „Hangi sistem altında geliyor üretici güçler“, belirleyici olan budur. İlerici, devrimci, demokrat olmanın ölçüsü bu soruya verilecek cevapla bağlantılıdır.

Dün, tekelci kapitalizme-emperyalizme karşı bağımsızlık mücadelesi vermektir ilericilik; bugünse, „ulusal bağımsızlığı“ savunmak adına devletçi, çağ dışı bir düzenin bekçiliğini yapanlara karşı durmaktır; küresel demokratik devrime karşı ulusal duvarların arkasına gizlenenlere karşı durabilmektir.

Dün, sermaye yetersizliğine çare olarak bulunan „kamu iktisadi teşebbüslerini“ desteklemek belki ilericilikti, ama bugün ilericiliğin ölçüsü devlet tekelliliğine karşı özelleştirmeleri desteklemektir!

Dün, yabancı sermayeye karşı çıkmak ilericilikti. Çünkü, kapitalizmin tekelci aşamasında-emperyalizm aşamasında sermaye ihracı sömürgeciliğin ayrılmaz parçasıydı. Sömürge ve yarı sömürge halklar bu „yabancı sermayeye“ karşı mücadele içinde geliştirmişlerdi kurtuluş savaşlarını. Bugünse tam tersine, „yerli-milli sermaye“ diye ulusal duvarların arkasına gizlenerek tekel kuran ve kendi halkını kendisine mecbur bırakan „ulusal-sermayeyi“ savunmaktır gericilik!

Ey, küresel bir dünya sisteminin doğmakta olduğunu göremeyen eski ilericiler, kapitalizm bir dünya sistemi haline geldi artık! Sermaye küreselleşti. Sermayenin ulus'u kalmadı! Ulsalcı nutuklarla sizi uyutanlar, sizin „ulusal-sermaye“ dedikleriniz, küresel rekabet mücadelesine girmek istemeyen, ulusal duvarların arkasına gizlenerek kendi tekel konumlarını muhafaza etmek isteyen yerli bezirgânlardır. Bugün, içinde yaşadığımız küreselleşme sürecinde, „kim ki bir taş üstüne bir taş koyuyor, niyeti, menşei, „ulusal kökeni“ ne olursa olsun hoş geldi sefa geldi“ ülkemize demeyi öğrenmeden artık ne devrimci olunabilir, ne de çağdaş. Çünkü, kendi ülkende üstüste konulan o taşlardır ki, hem yerel, hem de küresel düzeyde, üretici güçlerin gelişmesini ifade eden onlardır. Kapitalizmin kendini inkârı sürecinin köşe taşlarıdır onlar! Bu diyalektiği anlayamıyorsanız hiç olmazsa susun!

KÜRESEL-TOPLUMSAL BİLEŞİK KAPLAR TEORİSİ

Küresel-kapitalist dünya sisteminin oluşumu sürecinin-küreselleşme sürecinin-, ulus-devlet duvarlarının yıkılarak, ülkelerin aynen bileşik kaplarda olduğu gibi birbirlerine bağlanmaları süreci olduğunu, ülkeler arasında oluşan toplumsal bileşik kaplarda

ülkeden ülkeye akan o suyun ise sermaye olduğunu söylemiştik¹⁹. Şimdi buna bir şey daha ilâve etmek istiyoruz: Su (yani sermaye), bileşik kaplarda, daima, bütün kaplarda su seviyesinin eşitlenmesi yönünde akar. Buna toplumsal bileşik kaplar teorisi adını veriyoruz.

18-19. yy'larda, tekelci kapitalist ulus-devletlerin egemen oldukları dünyada, ülkeleri bu şekilde birbirine bağlayan bağlar henüz daha oluşmuş değildi. Her ülke, etrafını çeviren ulusal duvarlarının içinde, kendisi için varolan bir toplumsal sistemdi. Bu durumda, tekelci kapitalist ulus-devletler, sömürgecilikteki ve dünyayı paylaşma mücadelesindeki başarılarına paralel olarak, ulus-devletlerinin askeri gücünün de yardımıyla, tıpkı bir ineğin sütünü sağır gibi dünyadaki diğer halkları-ülkeleri sağmışlar, sermayenin getirilerinin kendi ülkelerinde-gelişmiş ülkelerde toplanmasını sağlamışlardı. Küreselleşme süreciyle birlikte oluşmaya başlayan toplumsal bileşik kaplar bu süreci şimdi tersine çeviriyor ve su-sermaye artık gelişmiş ülkelere doğru akmaya başlıyor. Buralarda azami kâr elde etme oranı çok daha yüksek olduğu için, elde edilen kazançlar da gene buralarda kalıyor. Yani, gelişmekte olan ülkelere doğru akması için değerleri oturufta gelişmiş ülkelerde çitir çitir yemiyor kapitalistler! Yedikleri kadarı zaten var ellerinde! Muazzam miktarlarda sermayeden bahsediyoruz, öyle yenip yutulacak miktarlardan değil! Bir Çin, Hindistan olayının-„mucizesinin“- altında yatan gerçek budur. Ve bu öyle bir „gerçek“tir ki, bugün bunu artık gözleri 18-19.yy'lardan kalma ideolojik gözlüklerle kapalı olanların dışında herkes görüyor! Türkiye'nin eski „dinci“, ya da „devletçi“ burjuvalarının bile, bu gerçeği gördükleri andan itibaren gözleri fal taşı gibi açıldı da, zenginleşmek için artık ilâhi güçlere, ya da devlete sığınmayı bir tarafa bırakarak, suyun kendi ülkelerine doğru da akması için ülkeyi küresel bileşik kaplar sistemine dahil etmeye çalışıyorlar!

KÜRESELLEŞME-ÜRETİCİ GÜÇLERİN GELİŞMESİ-SINIF MÜCADELESİ

Peki hepsi bu kadar mı? Küreselleşme, sadece, sermayenin küresel bir akışkanlığa kavuşması olayı mıdır? Yani bir ülkeye sermaye girince, bu hemen burada üretici güçlerin gelişeceği anlamına mı geliyor? Sorunun cevabı, „üretici güçler“ derken bundan ne anladığımıza bağlıdır. Bütün bunları daha önce ayrıntılı olarak inceledik, ama konuyla ilişkisi içinde bir kere daha bazı noktaların altını çizelim.

Bir kapitalist için „üretici güç“ sermayedir. Bunun dışındaki bütün diğer unsurlar onun türevleridir. Koordinat sisteminin merkezi burjuvazi-sermaye olduğu zaman görünenlerin özeti budur. Burjuva dünya görüşünün çıkış noktası da budur.

Koordinat sisteminin merkezini işçi sınıfına doğru kaydırduğunuzda ise bunun tam tersi bir tablo çıkar ortaya. Bu durumda artık üreten yaratan sadece işçilerdir, çalışanlardır. Üretim araçları, teknik vb.bunlar sadece yaratıcı emeğin ürünleridir. Sermaye, özel mülkiyetle birlikte, üretimin zorunlu bir faktörü değildir. Böyle olduğu için de, günü gelince işçiler özel mülkiyet düzenini ortadan kaldırarak sermayenin egemenliğine son vereceklerdir. Burjuvazinin egemen olduğu kapitalist toplumdan, işçi sınıfının egemen olduğu sosyalist topluma geçişin mantığı budur.

Gerçekte ise toplum, çevreden aldığı madde-enerjiyi-informasyonu kendi içinde işleyerek kendini üreten-yaratan canlı bir sistemdir. Kapitalist toplum söz konusu olduğu zaman, sermaye, sistemin içindeki üretim ilişkisidir; yani çevreden alınan madde-enerjiyi-informasyonu değerlendirip işleyen, üretici güçler arasındaki ilişkidir. Madde-enerji-

¹⁹Peki sermaye nedir? Sermaye üretim ilişkisidir, kapitalist üretim ilişkisidir. O halde küreselleşme, kapitalist üretim ilişkisinin bütün dünyayı bir ağ gibi örmesidir. Dağınık, ama birbirine bağlı bir dünya sisteminin oluşmasıdır. Bu sistemde sistem merkezini temsil eden belirli bir „nokta“, yer, temsilci vb. yoktur. Sistem merkezini temsil eden sıfır noktası yere ve zamana bağlı değildir, her yerde oluşabilir!

informasyon „hammadde“ olarak çevreden alınıyor, sistemin içinde bulunan ve „sermaye“ adı verilen kapitalist üretim ilişkileriyle birbirlerine bağlı üretici güçler tarafından değerlendirilip işleniyor, ürün haline getiriliyor. Olay bundan ibarettir. Peki nedir, ya da kimlerdir, bu kapitalist sistemin-toplumun içinde bulunan ve sermaye ya da kapitalist üretim ilişkisi dediğimiz bağ'la birbirine bağlı olan üretici güçler? İşverenler ve işçilerdir. Nasıl üretiyorlar bu „üretici güçler“?

Dışardan-çevreden alınan madde-enerjinin-informasyonun değerlendirilerek işlenmesi-ürün haline getirilmesi süreci iki aşamada gerçekleşir. Önce, ilk aşamada, üretilecek olan ürüne ilişkin bir üretim planı olmalıdır elde. Çünkü üretim bilişsel bir faaliyettir. Kim yapar, ya da yaptırır bu planı? Burjuvazi. Sistemin dominant unsuru olarak neyin üretileceğine „karar veren“ de o dur zaten. Sonra da, ikinci aşamada, bu plan, gerçekleştirilmesi için motor sistem olarak işçilere-çalışanlara verilir. Kollektif bir yaratık olarak „ürün“ böyle çıkar ortaya.

Ürün bir çocuk gibidir. Babası işverense anası da işçi olan bir çocuk! Baba ve ana'dan gelen bilgilerden-DNA'lardan- oluşur çocuğu var eden bilgi. Bunların sentezidir. O halde, bir toplumun içindeki üretici güçler, genel olarak insanlardır. Özel olarak da, eğer sınıflı bir toplumdaki bahsediyorsak, o toplumsal yapı içinde, karşılıklı olarak zıt kutuplarda toplanmış olan insanlardır. Kapitalist toplumdaki bahsettiğimize göre, bu toplumun üretici güçleri işçiler ve işverenlerdir. İşveren olmadan işçi olmaz ve tersi. Bu ikisi birden olmadan da toplum, kapitalist toplum olmaz. Üretim araçları, teknik vs bütün bunlar son tahlilde insanın uzuvlarının uzantılarıdır. İnsan, doğayla etkileşerek yeni bilgiler üretir ve bu bilgileri de sonra tekrar yeni bilgiler üretmede kullanır. Üretim araçları bu süreç içinde üretilen bilgilerin maddi biçimleridir o kadar. Yani „araçlar“ üretmez, insanlar üretir. İnsanlar kendileri de bir ürün olan o araçları tekrar üretim faaliyetinde kullanırlar.

Şimdi, „küresel sermaye“, gelişmekte olan bir ülkeye girdi diyelim. Bu andan itibaren bu ülkede nelerin olacağını adım adım izlemek istiyoruz:

Sermaye niye geliyor o ülkeye? Azami kâr yasası gereğince mümkün olan en yüksek kazancı elde edebilmek için. Üretim faaliyetine ilişkin bütün hazırlıklar-yatırımlar yapılıyor, işçiler işe alınıyor ve üretim başlıyor. Üretim faaliyetinin başladığı bu ilk an'ın gerçekliğini bilişsel bilim terminolojisiyle „ilk durum“ olarak ifade ediyoruz. Daha başka bir deyişle bunu, o üretim birimine ilişkin üretici güçlerin ilk doğuş-oluşum hali-denge durumu-toplu sözleşme durumu olarak da ifade edebiliriz.

Süreç, üretim süreci başlıyor. Üretim faaliyeti kollektif bir faaliyettir. İşveren üretimin planını hazırlıyor, ya da hazırlatıyor, sonra da bunu gerçekleştirmeleri için işçilere veriyor, onlar da plana uygun bir şekilde ürünü gerçekleştiriyorlar. Çocuk doğdu! Ama işveren, üretim araçlarının sahibi olduğu için, „bu benim“ diyerek en sonda oluşan ürüne de sahip çıkar! Ve ürün, piyasada satılarak gerçekleştirildikten sonra, üretim maliyetleri çıkarılınca, geriye kalan kısım kâr adı altında işverenin cebine girer.

Ne oluyor bu durumda? İşçiler, aldıkları ücretle üretim faaliyeti esnasında harcadıkları enerjiyi yerine koyarak, ancak o ilk durumlarını muhafaza edebilirlerken, işverenler, elde ettikleri artı değerle bir „üst duruma“ geçmiş oluyorlar. Yani işverenler ilk durumdaki dengeyi ihlâl ederek bir „üst duruma“ geçerlerken, işçiler halâ o ilk durumda kalmış oluyorlar [4]²⁰. İşte, kapitalizmin gelişme sürecinin iç dinamiği bu çelişkidir. Neden mi? Çok açık! Kendileri bir üst duruma çıktıkları halde, azami kâr yasası gereğince „üretim maliyetlerini düşük tutmak için“, işçilerin halâ o ilk durumda kalmalarını, eski ücretle yetinmelerini isteyen işverenlere karşı işçiler mücadeleye başlarlar da ondan. Ve sonunda yeni bir „toplu sözleşme“ yapılır, işçiler de böylece bir üst basamağa çıkmış olurlar. Kapitalizmin gelişme sürecinin diyalektiği

²⁰ Bu konuyu burada mümkün olduğu kadar basite indirgeyerek anlatmaya çalışıyorum ama, gene de, işin bilimsel yanını daha derinlemesine incelemek isteyenlere daha önceki çalışmalara [1,2,3,4] gözatmalarını öneririm.

budur. Süreç bu şekilde basamak basamak çıkılarak gelişir. Eğer işveren üretim araçlarının özel mülkiyetine „sahip“ olmasaydı aradaki bu çelişki de olmazdı. Çelişki olmayınca da artı değer olmazdı, kapitalizm olmazdı, kapitalizmin gelişmesi diye birşey de olmazdı tabii! Ya da eğer işçiler, artı değere el koyarak o ilk denge durumunu bozan işverene karşı mücadele etmeselerdi (veya köleler gibi, bir üretim aracı statüsünde olup da edemeselerdi) gene gelişme, ilerleme olmazdı. Çünkü bu durumda, işçilerin satınalma gücü hiç artmayacağından, ülke genelinde kapitalistlerin „sahip oldukları“ ürünlerin „satılarak gerçekleşmesi“ oranı da hiç değişmezdi ve bundan son tahlilde kapitalistler de zarar görürlerdi. İşçiler, ilk durumdaki dengeyi bozarak bir üst duruma geçen işverene karşı mücadele edip kendilerini de o üst basamağa taşıyarak, son tahlilde, kapitalistin de gelişmesine yardımcı olmaktadır. İşte, üretici güçlerin-iç dinamiğin gelişme diyalektiği budur. Sınıf mücadelesi kapitalizmin gelişmesinin itici gücüdür.

Bilgi üretimi sürecinin, üretilen bilgilerin tekrar üretim sürecine uygulanmasının diyalektiği de budur. Sürekli azami kâr peşinde koşan kapitalistler, daha iyi kalitede ve daha ucuza üretebilmek için daima yeni bilgilerin peşinde koşarlar. Bu, aynı zamanda, sınıf mücadelesinden kurtulmanın da tek yolu gibi görünür onlara! Birçok işçinin yapabildiği işi tek başına yapan yeni bir makine üretim maliyetini düşürmenin en kestirme, garantili yolu gibi görünür! Ama buna rağmen, aynı denge gene kurulur bir süre sonra! Çünkü o makineleri kullanacak olanlar da gene insanlardır! Böylece, üretimin giderekten daha az işçiyle, daha çok makineyle-robotla yapıldığı bir süreç başlar. İşte kapitalizmi kendini inkâra götüren süreç de budur zaten.

Şimdi geliyoruz bu sürecin, yani üretici güçlerin gelişmesi sürecinin küreselleşmeyle olan ilişkisine. Soru şudur: Sermayenin küreselleşmesiyle üretici güçlerin küresel düzeyde gelişmesi arasındaki bağlantı nedir?

Bugün Almanya’da (ve bütün diğer gelişmiş ülkelerde) çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve daha yüksek ücretlere sahip olmak isteyen işçilere işverenlerin verdiği cevap şu oluyor: „Oturun oturduğunuz yerde, biraz daha ileri giderseniz fabrikayı kapatır giderim. Sökerim makineleri, götürür işçilerin daha az ücret talep ettikleri, üretim maliyetlerinin daha düşük olduğu bir ülkeye kurarım. Örneğin Polonya’ya giderim. Daha olmadı Türkiye’ye giderim. O da mı olmuyor Çin’e, Hindistan’a giderim“! Bitti! Gerçekten de olay burada bitiyor.! Ulusal düzeyde üretim sürecinin ayrılmaz parçası olan işveren veya işçilerden bir taraf olayı bu şekilde „çeker giderim“ diye koyabildiği an orada olay biter! Nitekim de öyle oluyor. Sendikalar sesini kesiyor, işçilerin sesi soluğu çıkmaz hale geliyor ve kuzu kuzu, daha az ücretle, daha uzun süre çalışmak için işlerinin başına dönüyorlar! Arada bir, „işverenlerden daha çok vergi alınarak, bunlarla yeni işyerlerinin açılmasını, işsizliğe çare bulunmasını“ savunanlar da çıkıyor, ama bunları da takan yok! Cevap hazır çünkü: „İşverenlerin küresel rekabette ayakta kalabilmeleri için onlardan böyle bir şeyi talep edemeyiz“. Ulus devlet, hem sermaye tarafından terkedilmiş olmanın burukluğu içinde (hatta ihanete uğradığını bile düşünüyor zaman zaman), hem de daha fazla ileri gidemiyor ona karşı, çünkü halâ ona muhtaç!

Ama sadece gelişmiş ülkelerde mi böyle bu, örneğin bir Türkiye’de de benzeri şeyler söyleniyor çalışanlara! „Çin’e, Hindistan’a bakın“ deniyor, „işçiler orda ayda yüz elli dolara çalışırken siz burda dört yüz dolar alıyorsunuz da halâ memnun değilsiniz, susun yoksa fabrikayı kapatır gideriz“ deniyor! Ve işçilerin de boynu bükülüyor, „buna da şükür“ diyerek seslerini kısıyorlar.

Evet, sınıf mücadelesi kapitalizmin gelişmesinin itici gücüdür, iç dinamiğin motorudur; ama bunun da ön koşulu, işçi ve işverenlerin birlikte var oldukları sistem gerçekliğidir. Eğer ulusal düzeyde, işçi ve işveren arasındaki bağ her an kopabilir duruma gelmişse, yani taraflar kendi varlıklarını artık bu bağlaşım içinde görmek zorunda

değilseler, orada ne sınıf mücadelesi olur, ne de birşey! İşte bugün durum aynen budur. Peki ne demek oluyor bütün bunlar?

Bugün artık, bir ülkeyi tek başına, sadece ulusal düzeyde ele alarak, o ülkedeki üretici güçlerin gelişmesi hakkında bir yargıya varamayız. Bugün, dünyanın herhangi bir ülkesinde üretici güçlerin gelişmesini belirleyen esas unsur o ülkenin küresel-toplumsal bileşik kaplar içindeki yeridir. Yani belirleyici olan artık sadece „iç dinamik“ değil, küresel „dış dinamik“dir! Ama buradan hemen, iç dinamiğin artık önemini kaybettiği sonucu da çıkarılmamalıdır! Evet, bugün ülkenizin kaderini belirleyen esas faktör onun küresel bileşik kaplar içindeki yeridir, ama bu sadece madalyonun bir yüzüdür, görünen yüzüdür. Bir de görünmeyen yan var tabii. Örneğin, neden Afrika değil de Çin, ya da Hindistan sorusunun cevabı da bununla ilgili! Evet, neden Afrika değil de Çin-Hindistan? Yani bugün küresel sermaye neden Afrika'ya akıyor da Çin'e gidiyor? Neden Afrika değil de Çin küresel bileşik kaplarda suyun aktığı-su seviyesinin yükseldiği taraf haline geldi? İşte bu sorunun cevabı „iç dinamik“le-tarihsel gelişme süreciyle ilgili. Yani öyle rasgele oluşmuyor küresel bileşik kaplar. Hangi ülkenin daha önce bileşik kaplara dahil olacağı bir raslantı değil. Ve bu anlamda ele alınırsa iç dinamik gene ön plana çıkıyor, iç dinamiğin belirleyici yanı ağır basıyor; ve son tahlilde dış dinamiğin iç dinamikle bütünleşerek birlikte etkide buldukları sonucuna varıyoruz.

Bugün, küreselleşme sürecinin itici gücü olan, onu daha da genişletip yaygınlaştıracak olan, ama sadece bu kadar da değil, küresel düzeydeki bütün diğer gelişmeleri de birinci derecede etkileyecek olan en önemli faktör, küresel bileşik kaplarda su seviyesinin en hızlı yükseldiği yerlerdeki sınıf mücadelesidir. Daha açık olmak gerekirse, önümüzdeki dönemde Avrupa'nın gelişmiş ülkelerindeki, veya Afrikanın henüz el değmemiş, yani henüz küresel bileşik kaplara dahil olmayan ülkelerindeki gelişmeleri birinci derecede etkileyecek en önemli faktör Çin ve Hindistan gibi küresel sermayenin gözdesi olan ülkelerdeki sınıf mücadeleleri olacaktır! Bu sonuca nasıl mı varıyoruz: Bugün ancak Çin ve Hindistan gibi, küresel bileşik kaplarda su seviyesinin en hızlı yükseldiği ülkelerde gelişecek sınıf mücadeleleridir ki, biryandan buralarda çalışan insanların yaşam seviyelerinin yükselmesine katkıda bulunurken, diğer yandan da, buna bağlı olarak, sermaye için buraları eskisi kadar „çekici“ olmaktan çıkaracak, onu yeni, „daha çekici“ yerler aramaya mecbur edecektir. Niye Çin'e gidiyor bugün sermaye? Herşeyden önce, yetişmiş işgücü maliyeti düşük buralarda ve bir de tabii büyük bir pazar potansiyeli var buraların. Kitlelerin satın alma güçleri geliştikçe bu pazar da gelişecek, bunun hesabı yapılıyor. Ama yarın insanların gözü iyice açılır da „üretim maliyetleri“ yükselmeye başlarsa, o zaman sermaye açısından şu anki çekiciliği de azalacak buraların. Ve işte ancak o zaman sermaye kendisine yeni Çin'ler aramaya başlayacak. **Geleceğin potansiyel Çin'i ise Afrika'dır hiç şüphesiz. Dış dinamik, küresel bileşik kapların verimli suyu, kaçınılmaz olarak, Afrika ovalarını da basan bir sel gibi oralara doğru da akmaya başlayacak, buraları da bileşik kaplara bağlayacak.**

Küresel serbest rekabetçi kapitalist işletme sistemi, dış dinamik olarak el attığı her ülkede benzer bir işletme sisteminin oluşmasını zorunlu kılıyor. Küreselleşme sürecini devrimci bir süreç haline dönüştüren onun bu özelliğidir zaten. Çünkü, eski devletçi-ulusalci işletme sistemi değişirken, onu ayakta tutan yapı da değişmek zorunda kalıyor bu arada. Dış dinamik hem yeni bir iç dinamiğin oluşmasının koşullarını hazırlamış oluyor, hem de onun gelişmesini hızlandırıyor. İşte, küreselleşme sürecinin, küresel bileşik kaplar teorisinin, üretici güçlerin küresel düzeyde gelişmesinin diyalektiği budur.

GELİŞMİŞ KAPİTALİST ÜLKELER NE YAPACAK

Bu gelişme, bütün ülkeleri içine alıpta küresel bileşik kaplardaki suyun seviyesi eşitleninceye kadar bu şekilde devam edecektir. Bunun başka hiç yolu yoktur! İleri gelişmiş kapitalist ülkelerin ulus-devlet yöneticileri ne yaparlarsa yapsınlar artık „ekonomik durgunluğa“, „işsizliğe çare“ bulmaları mümkün değildir. Küresel bileşik

kaplarda akan suyun yönünü tersine çevirmeleri mümkün değildir. Peki o zaman „ne olacak bu gelişmiş ülkelerin hali“?

Gelişmiş ülkelerin yapabileceği, yapmaları gereken iki şey var. Birincisi, her zamankinden daha çok demokrasi ve insan hakları savunuculuğu yapmak! İkincisi de bütün vergi yasalarını, yatırım politikalarını vb. değiştirerek, bilim ve eğitime, araştırma ve geliştirmeye daha çok yatırım yapmak, daha çok robotun üretim sürecine sokulması yönünde çaba sarfetmek. Önce birinciyi görelim.

Neden daha çok demokrasi ve insan hakları savunuculuğu? Çünkü, gelişmiş ülkelerin, küresel bileşik kaplarda sermayenin gelişmekte olan ülkelere doğru akışına karşı yapabilecekleri tek şey budur da ondan! Daha çok demokrasi ve insan hakları demek, gelişmekte olan ülkelere insanların gözlerinin daha çok açılması demektir! Bu ise, kaçınılmaz olarak onların ekonomik taleplerine de yansiyacak, ücretlerinin artmasına yol açacaktır! Gelişmiş ülke yöneticileri, denize düşen yılanı sarılır hesabı umutlarını geliştirmekte olan ülkelere sınıf mücadelelerine bağlamışlardır! Buralarda sınıf mücadeleleri gelişecek, çalışanların ekonomik ve demokratik talepleri artacak ki, buraların küresel sermaye için eski çekiciliği kaybolsun, hatta mümkünse sermaye bu ortamdan rahatsız olup tekrar eski anavatanlarına geri dönsün! „Aç tavuk rüyasında darı görmüş“ diye ne güzel söylemiş atalarımız!

Peki neden eğitime, bilimsel araştırmalara daha çok ağırlık vermek, vergi yasalarını vb. değiştirerek üretim faaliyetinde daha çok robotun kullanılmasını teşvik etmek, enerji alanında ağırlığı yenilenebilir enerji üretimi alanına vermek zorundadır gelişmiş ülkeler? Bugün artık, bileşik kaplarda suyun akışını geriye çevirmenin mümkün olmadığı apaçık ortada duruyor. Yani gelişmiş ülke yöneticileri ne yapsalar, ne etseler üretim maliyetlerini geliştirmekte olan ülkelere düzeye indiremezler. Bu alanda onlarla rekabet edemezler. Rekabet mücadelesinde geride kalmamak için gelişmiş ülkelerin yapabileceği tek şey, bir yandan enerji maliyetini düşürürken bir yandan da üretim faaliyetinde daha çok robotun kullanılmasını teşvik etmek olmalıdır. Çünkü, ayda yüz elli dolara çalışan bir işçiyle ancak bir robot rekabet edebilir! Evet, üretim sürecine daha çok robotun girmesi de „işsizliğe“ çare olmayacaktır, hatta onu daha da arttıracaktır; ama bu durumda en azından işsizleri doyuracak daha fazla gelir kaynağına sahip olacaktır devlet! Eğitime, bilimsel araştırmalara ağırlık vererek, bu alanlara daha çok yatırım yapmak tek çıkış yoludur. Bugünü olmasa bile hiç olmazsa yarını kurtarmak için!

İŞTE TAM BU NOKTADA BİRAZ DURALIM!..

Tam bu noktada, şimdiye kadar söylenenlere örnek olarak AB-Türkiye ilişkilerinin gelişme sürecini ele almak için biraz duralım:

Daha şurda yakın zamana kadar “tek demokrasi savunucusu” “model ortaklık” ünvanını elde tutan AB Türkiye’deki demokratikleşme sürecini destekliyordu. AK Parti de AB politikalarında somutlaşan bu dış dinamiği arkasına alarak Türkiye’de burjuva devriminin gelişmesi yolunda devasa adımlar atmaya başlamıştı. Buraya kadar herşey açık, öyle değil mi!

Peki ama sonra ne oldu da işin rengi-AB Türkiye ilişkileri- değişmeye başladı! Gerçi onlara bakarsanız AB gene Türkiye’de insan haklarını-demokrasiyi falan savunuyor; ama bu kez savunulan “insan hakları” ve “demokrasi” Ergenekoncuların, darbecilerin, silah zoruyla-kan dökerek demokrasi mücadelesi yaptığını sananların “hakları” haline gelmeye başladı! Dün darbelere, darbecilere, hertürlü şiddete karşı kayıtsız şartsız Türkiye’nin arkasında duran AB’ye ne olduda bugün, “ama bu kadar da demedik” falan demeye başladı!.Tabi ben burada olayı maskesiz olarak ifade etmeye çalışıyorum.

Onlara sorarsanız onlar gene karşılar şiddete-darbeciliğe falan. Ama zaten içerdeki AK Parti düşmanı bütün o cephede de açıktan darbeleri-Ergenekonu-şiddeti falan savunan kim-kaç kişi kaldı ki ortada!. CHP de karşı bütün bunlara! Ama öte yandan Silivri'yi hesaba katmadan da politika yapamıyorlar!.Düşmanımın düşmanı-geçici olarak da olsa-dostumdur mantığıyla Baascıları-Esad'ı bile destekliyorlar baksanıza!..

Evet, şimdi tekrar 2000'li yılların başlarına-AB Türkiye ilişkilerinin gerçekten Türkiye'nin demokratikleşmesi yönünde geliştiği günlere-dönersek: O dönemde yukarda altını çizmeye çalıştığımız dinamik-içerden ve dışardan esen rüzgârların yarattığı rezonans o kadar kuvvetliydi ki, kısa zamanda ta o III.Selim'den-II.Mahmut'tan bu yana kurulmaya çalışılan denge, kültür ihtilaline bağlı olarak yaratılan askeri vesayet rejimi temellerinden sarsılmaya başladı . Hiç değişmez-değiştirilemez olarak görülen düzen yerle bir olma sürecine girdi. Balyoz, Ergenekon Davaları açıldı. Hiç dokunulamaz denilen o darbeci generallere dokunuldu. Ve iş o hale geldi ki, artık Türkiye'de eski devletçi elitin değil halkın iradesini temsil eden sivil güçlerin sözünün geçerli olacağı ortaya çıktı. Ve buna bağlı olarak da tabi, Anadolu kapitalizminin aşığıdan yukarıya doğru müthiş gelişme hamlesi gündemi belirledi.

Gerçekten müthiş birşeydi bu, adeta bir barajın kapaklarının açılarak suyun olağanüstü bir hızla akmasına, etrafa yayılmasına benziyordu!. Yılların sıkıştırdığı-baskı altında tuttuğu potansiyel, bırakınız Türkiye'nin dörtbir yanını istila etmeyi, kısa zamanda Kafkasya, Ortadoğu derken Afrika'yı bile etki alanı içine almaya başladı. Fethullan Gülen hocanın okulları falan derken bir de baktık Anadolu kapitalizmi muazzam bir hızla gelişiyor.

AB ve bütün diğer o "gelişmiş ülkeler" açısından bunların hiçbiri hesapta yoktu tabi başlangıçta. Türkiye gelişindi, bu iyi birşeydi, herşeyden önce onlar için pazarın genişlemesi anlamına geliyordu bu; ama bu kadarı da fazlaydı artık! Bırakınız kendilerine rakip yükselen yeni bir kapitalist ülkenin daha ortaya çıkmaya başlamasını bir yana, Türkiye'nin giderekten sınırları aşan bu gelişme potansiyeli özellikle Ortadoğu halkları-Islam ülkeleri için "kötü bir örnek" olmaya da başlamıştı. Arap baharı falan derken giderekten Türkiye 21.yy'ın küreselleşme-demokratikleşme paradigmasını da arkasına alarak "yeni bir eksen" yaratmaya doğru gidiyordu. Bir Obama Amerika'sının, İsrail falan gibi eskiden kalma bağlantılarından dolayı açıktan yapamadığı şeyleri Türkiye yapar hale gelmişti. Ki bu da ona tabi bambaşka bir sinerji-öncü rolü kazandırıyordu.

En son, Suriye devrimi konusunda takınılan radikal tavır bardağı taşıran damla oldu. Batı'nın eski elitleri "yeter artık" demeye başladılar. Ama atı alan Üsküdar'ı geçmek üzereydi; yani öyle kolay değildi artık Türkiye'yi durdurmak! Çünkü, Türkiye ne yapıyorsa haklı bir zemin üzerinde kalarak yapmaya çalışıyordu. Demokrasi, insan hakları, serbest seçimler, serbest piyasa diyor, bu çerçeveye uymayan diktatörlüklere artık yer kalmadığını söylüyordu. Yani o Batı'lı ülkelerin-AB'nin daha yakın zamana kadar Türkiye için söylediği şeyleri tekrarlıyordu! Daha şurda birkaç sene öncesine kadar AB'nin elinde olan "atom bombasından daha güçlü olan" o silahlar artık Türkiye'nin elindeydi ve de Türkiye bunları Asya'daki, Ortadoğu'daki diktatörler falan için kullanmaya başlamıştı!. Ne yapacaklardı, nasıl yapacaklardı da Türkiye'yi durdurabileceklerdi; Türkiye'nin elindeki bu silahları nasıl geri alacaklardı!

İşte tam bu noktada, "batılılaşma" adı altında iki yüz yıldır devam eden kültür ihtilalinin ürünü olan içerdeki o yaratıklar-Batı'nın uzantıları-"liberaller"- "liberal solcular", Kemalistler, "demokrat aydınlar"-yani modern Jöntürkler imdada yetiştiler! Bunlara "Batı'nın uzantıları" diyorum, çünkü Osmanlı'nın kültür ihtilalcisi o pozitivist aydınlar-Jöntürkler o zaman ne idi iseler, bugünkü "aydınlar" da özünde odur. Hepsi de aynı pozitivist felsefenin-dünya görüşünün ürünü olan bu devşirme aydınlardır ki her dönemde içerdeki işbirlikçi rolünü oynamışlardır. Hem de her seferinde hep "ilerici", "modernist," "çağdaş yaşamdan yana" "devrimciler" rolünü oynayarak!..

Bu noktada kısa bir parantez açmak istiyorum:

Nedir şu pozitivizm Allah aşkına? Bir sürü tarifini yapıyorlar pozitivizmin. Ama bana sorarsanız bunlardan en güzeli-ve bize uyanı tek kelimeyle toplum mühendisliğidir derim!.

Kısaca şöyle açıklamaya çalışalım: Nasıl ki fizik, kimya vb. gibi doğa bilimleri keşfedilen yasallıklar-doğa yasaları-sayesinde doğayı değiştirme alanında belirli mühendislik faaliyetlerine esas oluyorsa, aynı şekilde toplum bilimleri de toplumsal gelişmeye yönelik belirli gelişme yasalarını ortaya çıkararak toplum mühendisliği olarak ifade edebileceğimiz bir faaliyet alanına- yukardan aşağıya doğru “devrim anlayışına” temel olurlar..

Buna göre, örneğin kapitalizmin daha önce geliştiği Batı toplumlarına bakarak (bunların tarihsel gelişme sürecini model olarak alıp-bunları inceleyerek) buradan çıkarılan bilgileri- “toplumsal gelişme yasalarını” bütün diğer toplumların gelişme süreçlerini etkilemek-yönetmek amacıyla belirli bir toplumsal mühendislik faaliyetiyle bütünleştirmek mümkündür! İşte, “burjuva devrimcisi” Jöntürklerden tutun da bütün o “sosyalist devrim” yapmaya çalışan toplum mühendisi “devrimcilere” kadar beyinlerine pozitivizm virüsünün girdiği bütün o insanların diyalektiği-trajedisidir budur. “Madem ki bilim bunu emrediyor, o halde niye bekleyeceğiz ki, bilimi kullanarak içinde yaşadığımız toplumu yukardan aşağıya doğru değiştirebiliriz”..pozitivizmin mantığının-devrim anlayışının özü budur...

Bunlara göre, özünde bir toplum mühendisinden başka birşey olmayan bir “devrimci”, aynen bir kimyacı, ya da fizikçi gibi, belirli bilimsel yasalara dayanarak hareket etmektedir. Nasıl bir kimyacı laboratuvarında onu ona katıp karıştırarak istenilen başka birşeyi-başka bir maddeyi elde edebiliyorsa, aynı şekilde toplum mühendisi bir devrimci de artık bir bilim olarak gördüğü toplumsal yasaları kullanarak içinde yaşadığı toplumu değiştirme yeteneğine sahip olur..İşte beyni pozitivizm virüsüyle işgal altına girmiş olan bir insanın nasıl olup da içinde yaşadığı toplumdan kopabileceğinin, nasıl ona yabancılaşabileceğinin, kendisini onun dışında, onun üstünde “bilinçli” bir elite dahil olarak görebileceğinin hikâyesi budur- bu kadar basittir herşey!. **Bütün ideolojiler, son tahlilde, pozitivist anlamda bir virüstür derken söylemek istediğimiz de bundan ibarettir..**

Dikkat ederseniz burada çok ince bir nokta var. Tamam, bu evrende varolan herşey son tahlilde bir sistemdir. Bu yüzden de “canlı”-“cansız” bütün sistemler aynı evrensel sistem yasalarına tabi olarak varolurlar, gelişirler. Bu doğrudur. Ama bu, bizim “cansız” adını verdiğimiz “doğal sistemlerle” “canlı” sistemler arasındaki farkı görmemize engel teşkil etmemelidir. “Canlı sistemler”, adı üstünde kendi içinde “benlik”-self-adını verdiğimiz bir instanz oluşturarak çevreyle dinamik-interaktif- bir şekilde etkileşirlerken, “cansız sistemler” bu etkileşme işini doğal akış içinde, daha çok insiyatifin dış etkende-dinamikte olduğu bir süreç içinde gerçekleştirirler. Bu yüzden “doğa bilimlerinin” bize sunduğu yasaları kullanarak “cansız sistemleri” laboratuvar ortamında mühendislik faaliyetiyle etkileyerek değiştirmek mümkünken, toplum gibi belirli bir benliği-kimliği olan “canlı bir sistem” için aynı şeyi söyleyemeyiz. **Çünkü, toplum gibi, çevreyle etkileşme süreci içinde belirli bir insiyatife tekabül eden-belirli bir kimliği olan bir sistemi sadece dışardan etkileyerek değiştirmek, ona yeni-başka bir kimlik kazandırmak mümkün değildir.** Bu durumda her etki-mühendislik faaliyeti- sistemin kendi içinde kontrolü tamamen mümkün olmayan bir tepkiyi de beraberinde oluşturur. Sadece dışardan yapılan mühendislik faaliyeti varolan kimliği - sistemin bütün bir bilgi temelini yukardan aşağıya doğru iradi bir çabayla mekanik bir şekilde değiştirme anlamına geleceği için olay olağanüstü

karmaşık bir hal alır. Çünkü, kültür adını verdiğimiz üzerinde toplumsal kimliğin oluştuğu bilinç dışı bilgi temeli yüzyıllar içinde kendiliğinden-farkında olmadan gelişir, ortaya çıkar ve insanların beyninde bilinçdışı olarak kayıt altına alınır. Siz bunu, aynen bir kompüterden belirli bir programı çıkarıp ona başka bir program yükler gibi basit bir mühendislik faaliyetiyle değiştiremezsiniz.

Bu konu çok önemli. Konuya ilişkin olarak daha fazla bilgi için sitede “Makaleler” kısmında yer alan “İnsan Beyni İle Kompüter arasındaki Benzerlik ve Farklılıklar, Yapay Zekanın Sınırları” başlıklı Makaleye bakılabilir..

KÜRESELLEŞMENİN ÖTESİ

Küreselleşme sürecinin gelişme doğrultusunu azbuçuk görebiliyoruz artık. Küresel Bileşik kaplar Teorisi'ne göre, suyun seviyesi bütün dünyada üç aşağı beş yukarı eşitlenene kadar bu böyle devam edecektir. Çin, Hindistan derken, daha sonra Afrika'yı da içine alarak küreselleşme süreci tamamlanacaktır. Peki sonra ne olacak? Yani artık yeni bir Çin, ya da Afrika kalmayınca ortada, o zaman ne olacak? Azami kâr yasası ortada durduğuna göre, bir malı daha iyi kalitede, daha ucuza üretebilmek için o zaman ne yapacak sermaye? Rekabet mücadelesi o zaman nasıl gelişecek?

Bu işin iki yolu var! Birincisi şu: 18-19. yy'larda ulusal düzeyde gelişen serbest rekabetçi kapitalizm kendi içinde tekelleri yaratarak kendi zıttına dönüşmüş, ulus devletle bütünleşerek tekelci kapitalizm haline gelmişti. Bugünse gelişme ulusal düzeyde değil, küresel düzeyde oluyor, ama gene de şu soru ortada: serbest rekabet gene bir tekelleşmeye yol açar da, dünya bu sefer de küresel tekellerin egemenliği altına girer mi? Bir de tabii, benim gibi, artık bunun mümkün olmadığını, yolun bundan sonra düz olduğunu, serbest rekabetin yeni koşullarda da aynen devam edeceğini ve bu yolun kapitalizmi kendini inkâra götüreceğini düşünenler var. Önce birinci ihtimali ele alalım ve şu soruyu soralım kendimize. Bugün küreselleşme süreci, küresel serbest rekabet mücadelesi yeni tip küresel bir tekelleşmeye yol açabilir mi?

YENİ TIP TEKELLER, BİLGİ TEKELLERİ OLUŞABİLİR Mİ

“Eğer küreselleşme bir spor olsaydı, durmadan tekrarlanan bir yüz metre koşusu olurdu” diyor Friedman! Ve devam ediyor: “Soğuk Savaş'ın tanımlayıcı endişesi, dünya çapında sabit ve istikrarlı bir mücadelede çok iyi tanıdığınız bir düşman tarafından yok edilme korkusuydu; küreselleşmenin tanımlayıcı endişesi ise göremediğiniz, dokunamadığınız ve hissedemediğiniz bir düşmandan gelebilecek hızlı değişim karşısındaki korkudur- işinizin, topluluğunuzun ya da işyerinizin en küçük istikrar taşımayan, adı sanı konmamış ekonomik ve teknolojik kuvvetlerce her an değiştirilebileceği korkusu.. Soğuk Savaş zamanında, Beyaz Saray'ı Kremlin'e bağlayan özel telefon hattına uzanırdık- bölünmüş de olsak, en azından birilerinin, yani bu iki süper gücün idareyi elinde tuttuğuna ilişkin bir semboldü bu. Küreselleşme çağında internete uzanıyoruz- hepimizin birbirine bağlı olduğuna, ama idarenin kimsenin elinde olmadığına ilişkin bir sembole”.

Küresel serbest rekabetçi kapitalist dünya sisteminin “dağınık bir sistem” olduğunu söylemiştik. Belirli bir merkezi-yöneticisi olmayan bu “multiagent sistemin”²¹ “agent”leri²² sadece devletler olmadığı için bir tür birleşmiş milletler-devletler örgütü değildir bu! Devletleri, küresel faaliyet gösteren şirketleri, “süper güçlenmiş bireyleri”, hatta sivil toplum örgütlerini de saymak gerekir bu arada. Ama küreselleşme çağının esas aktörü-unsuru bireydir. Hem de “süper güçlenmiş birey”! Bu ne mi demektir? Bu, bilginin ve teknolojinin bu kadar demokratikleştiği bir ortamda, birgün, hiç ummadığınız bir yerden birinin karşınıza yeni

²¹ „Dağınık sistemler“ konusunda bak www.aktolga.de 4. Çalışma

²² „Agent“ bilişsel bilim terminolojisinde element-unsur anlamına geliyor..

bir bilgiyle- buluşla çıkararak, çok kısa bir zamanda rekabet mücadelesinde sizin o ana kadar elde ettiğiniz bütün başarıları yok edebilecek bir güce erişebilmesi mümkündür demektir! Intel'in eski patronu Andy Grove'un küreselleşme çağı için, bu çağda "Yalnız Paranoyaklar Ayakta Kalır" demesinin anlamı budur! **Yani, o an için pazar payı en büyük şirket siz bile olsanız, gene de kendinize fazla güvenmeyeceksiniz diyor Andy Grove! Acaba birisi beni takip mi ediyor diye durmadan arkasına bakarak yürüyen paranoyaklar gibi, mecbursunuz bir gözü arkada yürümeye diyor! Yani, etrafınızda görünen bir rakip olmasa bile, sanki varmış gibi hareket etmeye, kendi kendinizle rekabet etmeye mecbursunuz bu sistemde! Çünkü, hiç umulmadık bir köşeden her an bir rakip ortaya çıkabilir. Böyle bir süreçte ayakta kalabilmenin tek yolu herkesten daha çok araştırmaya geliştirmeye para ayırmak, bilgi üretimi sürecinde her zaman en önde koşmaktır. Ama bütün bunları yapsan bile gene de yüzde yüz garantisizdir bu işin!**

İçinde bulunduğumuz küreselleşme çağ'ında kendine o kadar fazla güvenmeyeceksin! En iyisi bende, onu ben üretiyorum, çünkü en yeni bilgilere sahip olan benim diyerek arkana bakmayı bıraktığın an'da bitersin bu çağ'da!

Ama biz gene de bir an için "küresel tekellerin" oluşmaya başladığını düşünelim! Böyle bir gelişme herşeyden önce küresel serbest rekabetçi kapitalist işletme sisteminin kendini inkârı anlamına gelirdi. Süreç geriye doğru işlemeye başlarken, önce buna karşı ulusal düzeyde reaksiyonlar oluşur, sonra da yıkılan eski duvarlar yeniden onarılmaya başlanırdı! Böyle birşey mümkün müdür? "Tarih bir tekerrürden mi ibarettir" yoksa!! Ha, belki mekanik düşünen burjuva "science fiction" yazarları bu türden senaryolar yazabilirler, ama gerçek hayatta „aynı ırmakta iki kez yıkanamazsınız“! **Bill Gates, Microsoft'ta „tek bir şey bildiklerini“ söylüyor; o da, „dört yıl içinde yaptıkları her ürünün piyasadan silineceği! Tek sorun, onu piyasadan silen Microsoft mu, yoksa rakipleri mi olacağıdır! Eğer Microsoft olursa şirket zenginleşecektir. Eğer rakipleri olursa Microsoft'un başı derde girecektir“ diyor!**

GERİYE TEK BİR YOL KALİYOR:BİLGİ TOPLUMU

O zaman geriye tek bir yol kalıyor! Küreselleşme sürecinin tamamlandığını, yani şu ya da bu şekilde yeryüzündeki bütün ülkelerin küresel bileşik kaplara bağlandığını, ve suyun-üretici güçlerin gelişme seviyesinin- bütün ülkelerde aşağı yukarı eşitlendiğini düşününüz. Ne olacak bu durumda, küresel rekabet mücadelesi ve buna bağlı olarak da üretici güçlerin gelişme süreci nasıl gelişecek bundan sonra?

Azami kâr yasası duruyor mu yerinde? Duruyor! Rekabet duruyor mu? Duruyor! O halde kim bir malı daha ucuza ve daha iyi kalitede üretebilirse gene o kazanacak! Doğru mu bu tesbit? Doğru! Peki, böyle bir durumda bir malı daha ucuza nasıl üreteceksin? Artık ücretlerin düşük olduğu bir Çin yok! Afrika'nın keşfi de çoktan gerilerde kalmış! Ne yapacaksın? En başta söylediğimiz gibi „geriye bir tek yol kalıyor“! Bilgi ve teknoloji üretimine daha da hız kazandıracaksın! Çünkü bu durumda artık, kim daha ileri teknik-daha çok robot kullanır hale gelirse onun üretim maliyetleri daha da düşecektir!

Bir hata var mı bu mantıkta! Varsa hemen duralım! Ben göremiyorum! Devam ediyoruz:

İşte kapitalizmi kendini inkâra götüren süreç budur. İşte „bilgi toplumuna“ giden yol budur.

SONUÇ: EVET, TEKRAR BUGÜNE VE AB'YE DÖNERSEK!..

Evet, nerede kalmıştık, ne olacak bu AB'nin hali dersiniz?

Ne kadar ilginç değil mi, daha şurda yakın zamana kadar hep "ne olacak bu Türkiye'nin hali" derdik! Tabi bunu derken de kafamızda hep Türkiye'nin ne zaman-nasıl AB'li bir ülke haline

gelebileceği olurdu! Şimdi artık bunun yerini, sadece ne olacak bu AB'nin hali sorusunun alması bile herşeyin ne kadar büyük bir hızla geliştiğini gösteriyor!..

1-AB ülkeleri ne yaparlarsa yapsınlar, artık bundan sonra hiçbir şekilde suyun akış yönünü değiştirmeleri mümkün olmadığına göre, daha çok yatırım, daha çok istihdam üretmeleri, buna bağlı olarak da eski güzel günleri geri getirmeleri mümkün değildir. Zaten bunu artık görmeyen-kabul etmeyen kalmadığı içindir ki, AB ülkeleri içinde ister sağ-ister sol olsun hiçbir parti bu türden iddiaları öne sürerek politikalar oluşturamıyor. Oluşturduğunu iddia edenler olsa bile artık bunları kimse dikkate almıyor.

2-E..yatırım yok, işsizlik artıyor, ne olacak bu durumda!. İlk bakışta-o eski "devrimci" kafayla-sınıf mücadelesinin gelişeceğini, bugün İspanya'da Yunanistan'da falan olduğu gibi işsizlerin sokağa döküleceğini, bu sürecin de kaçınılmaz olarak bir "devrime" yol açacağını falan söylememiz gerekirdi! Hangi devrimden bahsediyorsunuz siz, ne devrimi! Devrim yapsan ne olacak? Yani senin o işsizlerin-hatta işçileri de peşlerine takarak-devrim yapsalar ne olacak? Aha işte gördük nelerin olacağını, yetmiş yıl sonra gürpedek göçtü gitti bizim o devrimci dediğimiz pozitivist yapılar! Hem sonra birşey söyleyeyim mi size, bu sefer artık işçi sınıfını falan işin içine katmayı da unutun!. Otuz iki yıldır Almanya'da yaşıyorum. Az buçuk elinde bir işi olan insanlar, bırakınız sokağa çıkararak işsizlere destek olmayı falan bir yana, tam tersine elimdekini de kaybederim korkusuyla daha tutucu hale geldiler!. Hangi sınıf mücadelesinden bahsediyorsunuz siz. Sınıf mücadelesini ulusal sınırlar içinde eskiden olduğu gibi yürütmek mümkün değildir artık. Karşınızda, azıcık sıkıştırdınmıydı ya, "daha fazla üstüme gelerseniz bırakır giderim diyen bir burjuvazi varken hangi sınıf mücadelesinden bahsediyorsunuz! İnsanlar dimyada pirince giderken evdeki bulgurdan da olmama endişesi içindeyken neyin mücadelesi nasıl verilecek!..

3-Ama, bütün bunlara bakarak, eskinin "gelişmiş ülkelerinin"-ve AB' nin tabi-giderekten küreselleşmeye karşı ulus devlet reaksiyonu göstererek artık sınırlarının içine kapanmaya yöneleceklerini, küresel düzeyde bulamadıkları "çözümü" ulusal sınırlar içinde aramaya başlayacaklarını söylemek de mümkün değildir!. Çünkü, böyle bir şey, tam tersine, süreci daha da hızlandırmaktan başka sonuç vermeyecektir. Bırakınız sermayenin kaçışını bir yana (çünkü eğer sen koruma duvarlarını yükseltirsen başkaları da aynı şeyi yapacağı için senin o ulusal sermayenin kendi sınırlarının dışında hiçbir şansı kalmayacaktır) yatırım yapmak için dışardan da kimse gelmeyeceğinden kısa zamanda senin o ulus devletin ulusal ordusu ve gizli servisleriyle birlikte bütün bir ülkeyi açık bir hapisane haline getirecektir ki, böyle bir cendereye de kimse fazla dayanmaz artık!.

4-E peki ne kalıyor geriye, ne olacak bu AB'nin hali? Tek bir yolu var bu işin: Silahlanmaya falan ayrılan bütün o fonları sıfırlayarak bunları eğitime-bilimsel araştırmaya yöneltecekler. O hale gelecek ki, AB dedinmiydi ya artık bütün diğer ülkelerden insanlar akın akın iyi bir eğitim almak için buraya gelmeye başlasınlar. Buna bağlı olarak da tabi mümkün olduğu kadar robotları devreye sokarak dünya pazarlarında söz sahibi olmaya çalışacaksınız. Unutmayalım, bütün o gelişmiş ülkeler açısından daha çok ihracat yapabilmenin, daha iyi kalitede mal üreterek bunları daha uygun fiyatlarla pazarlayabilmenin tek bir yolu var artık. Gelişmekte olan ülkelerle rekabet edebilmenin tek bir yolu var: Bilime, tekniğe ağırlık vererek, robotları devreye sokarak maliyetleri düşürmek, rekabet kabiliyetini bu şekilde korumak..

Ya o işsizler falan mı, onlar ne mi olacak? Onların sürece uyum sağlama olanağı bulunmayan belirli bir kısmı bundan sonra artık sosyal yardım alan insanlar olarak kalacaklar. Yani artık eskiden beri süregelen sürecin kurbanı olan bu insanları kurtarmak, yeni sürece entegre etmek çok zor. Ama en azından yeni generasyonlar için mümkün bu. İşte burada da eğitim politikaları öne çıkıyor.

Peki şu an AB bu sürecin neresinde mi diyorsunuz? Çok geç kaldılar çok! Amerika bile onlardan çok daha önce uyandı ve ileride. Bakın bir Obama'yı çıkardı Amerika. Ama AB

bunu yapamadı henüz. Almanya ve Fransa daha halâ AB yi arka bahçeleri olarak kullanarak eski 20.yy kalıntısı ulusal paradigmalarını gerçekleştirme sevdasındalar!. Eskinin bittiğini bir türlü göremiyorlar. Yeni yeni olumlu yönde belirli kıpırtılar da yok değil tabi ama bunlar henüz daha süreci etkileme açısından yeterli düzeyde değiller..

Hani, “AB için tek çıkış yolu Türkiye'nin uzattığı eli tutarak bu dipsiz kuyudan çıkmaya çalışmaktır” diyorlar ya bazıları..ne dersiniz bu öneri doğru mudur acaba?..Ama peki o zaman, o AB den çok AB ci “solcu liberal aydınları” kim kurtaracak içine düştükleri dipsiz kuyudan!..Eğer bu iş bir “cami-kışla” ikileminden ibaretse Türkiye’de!..ee AB’nin durumu da ortada, o zaman ne kalıyor geriye!..Camiye uğramazlar zaten, kışlayla da ipleri kopardılar (kim bilir belki ileride yeniden tamir etmeyi düşünenler vardır içlerinde)!..Ne kalıyor geriye?..Tutunacak ne kaldı geride? Kürt sorunu mu diyorsunuz yoksa!.. Ben size birşey söyleyeyim mi, oradan da ekmek çıkmaz kimseye..Küresel demokratik devrim süreci bu türden sorunları da çözerek ilerliyor yolunda..